Päijät-Hämeen liitto

Tuulivoimatuotantoon soveltuvien alueiden selvitys Kuntatyöpajat ja internet-kysely

Raportti

Sisällysluettelo

1 Yleistä ... 2
2 Kuntatyöpajat ... 3
2.1 Yleistä kuntatyöpajoista ... 3
2.2 SWOT-analyysin yhteenveto ... 4
2.3 Aluekohtaisten kommenttien yhteenveto ... 8
3 Internet-kysely ... 12
3.1 Yleistä kyselystä ... 12
3.2 Kyselyn sisältö ... 12
3.2.1 Yleistiedot-osio ... 12
3.2.2 Suhtautuminen tuulivoimaan-osio ... 12
3.2.3 Tuulivoiman vaikutukset-osio ... 13
3.2.4 Tuulivoiman rakentaminen Päijät-Hämeen alueella-osio ... 14
3.2.5 Palaute kyselystä-osio ... 15
3.3 Kyselyn vastaukset ... 16
3.3.1 Yleistä vastauksista ... 16
3.3.2 Yleistiedot-osion vastaukset ... 16
3.3.3 Suhtautuminen tuulivoimaan-osion vastaukset ... 19
3.3.4 Tuulivoiman vaikutukset – osion vastaukset ... 26
3.3.5 Tuulivoiman rakentaminen Päijät-Hämeen alueella – osion vastaukset ... 33
3.3.6 Palaute kyselystä – osion vastaukset ... 38
4 Yhteenveto ... 39
4.1 Yhteenveto kuntatyöpajoista ... 39
4.2 Yhteenveto internetkyselystä ... 39

FCG Finnish Consulting Group Oy ("FCG") on laatinut tämän raportin FCG:n asiakkaan ("Asiakas") toimeksiannon ja ohjeiden mukaisesti. Tämä raportti on laadittu FCG:n ja Asiakkaan välisen sopimuksen ehtojen mukaisesti. ***FCG ei ole vastuussa tästä raportista tai sen käytöstä suhteessa mihinkään muuhun tahoon kuin Asiakkaaseen****.*

Tämä raportti voi perustua kokonaan tai osaksi kolmansien osapuolten FCG:lle antamiin tietoihin tai julkisiin lähteisiin ja näin ollen tietoihin, joihin FCG:llä ei ole ollut vaikutusmahdollisuuksia. FCG toteaa nimenomaisesti, ettei sillä ole vastuuta sille annettujen virheellisten tai puutteellisten tietojen perusteella.

Kaikki oikeudet (mukaan lukien tekijänoikeudet) tähän raporttiin kuuluvat FCG:lle, tai Asiakkaalle, mikäli niin on sovittu FCG:n ja Asiakkaan välillä. Tätä raporttia tai sen osaa ei saa muokata tai käyttää uudelleen toiseen tarkoitukseen ilman FCG:n kirjallista lupaa.

1 Yleistä

Päijät-Hämeen liitto selvittää uusia potentiaalisia tuulivoimatuotantoon soveltuvia alueita (Kuva 1). Uusiksi potentiaalisiksi tuulivoimatuotantoon sopiviksi alueiksi on tunnistettu 35 eri aluetta Päijät-Hämeen alueella. Tuulivoimateknologian nopean kehityksen vuoksi aiempi, vuonna 2012 laadittu, tuulivoimaselvitys on todettu tarpeelliseksi päivittää. Ympäristöministeriö rahoittaa laadittavasta selvityksestä 70 %.

Selvityksen tuloksia tullaan hyödyntämään seuraavassa laadittavassa kokonaismaakuntakaavassa. Osana selvitystä toteutettiin kuntatyöpajat ja internet-pohjainen kysely. Tämä raportti esittelee kuntatyöpajojen ja internetpohjaisen kyselyn tulokset.

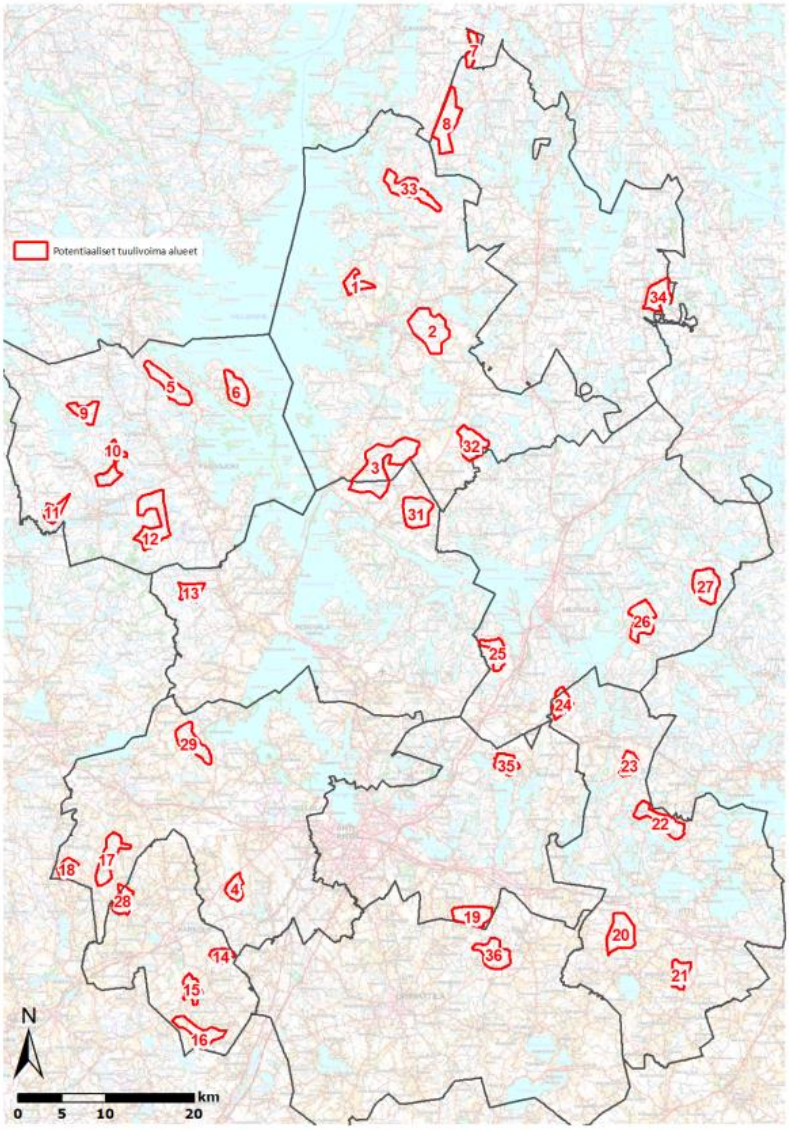

Kuva 1 Potentiaaliset tuulivoimatuotantoon sopivat alueet

2 Kuntatyöpajat

2.1 Yleistä kuntatyöpajoista

Selvityksen osana toteutettiin kuntatyöpajoja, joihin kutsuttiin kunnan asukkaita kuulemaan ja keskustelemaan selvityksestä ja tuulivoiman rakentamisesta. Kuntatyöpajoihin kutsuttiin paikallislehdissä julkaistuilla tiedotteilla.

Kuntatyöpajojen ohjelmaan kuului:

- Työpajan avaus
    - FCG Finnish Consulting Group Oy:n lyhyt esitys selvityksestä ja menetelmistä, yleisellä tasolla
- Avoin keskustelu osallistujien näkemyksistä ja mielikuvista tuulivoimahankkeista
- Paikallisen potentiaalisten hankkeiden arviointi
    - Esitys kuntien alueille osoitetuista potentiaalisista tuulivoimaan soveltuvista alueista
    - Olennaisten vaikutusten jäsentäminen ryhmissä
    - Alustava kiteyttävä SWOT-nelikenttäanalyysin (Strengths – Vahvuudet, Weaknesses – Heikkoudet, Opportunities – Mahdollisuudet, Threats - Uhat) laatiminen koko kunnan alueelta
- Avoin keskustelu ja yhteenveto, seuraavat askeleet

Kuntatyöpajat järjestettiin kunnissa seuraavasti:

- Asikkala 7.6.2022
- Hartola 14.6.2022
- Heinola 23.8.2022
- Hollola 6.9.2022
- Iitti 23.8.2022
- Kärkölä 6.9.2022
- Lahti 29.8.2022
- Orimattila 29.8.2022
- Padasjoki 7.6.2022
- Sysmä 14.9.2022

Tässä raportissa on esitetty kuntatyöpajoissa tehtyjen SWOT-analyysien ja potentiaalisten alueiden aluekohtaisten kommenttien yhteenvedot. SWOT-analyysissä esiin nousseet aluekohtaiset kommentit on esitetty aluekohtaisessa yhteenvedossa. Raportin liitteissä 1 ja 2 on esitetty taulukot

kuntatyöpajoissa kerätyistä mielipiteistä ja näkemyksistä. Aluekohtaiset kommentit on siirretty myös liitteiden osalta SWOT-analyysistä alueita käsittelevään liitteeseen selvyyden vuoksi.

2.2 SWOT-analyysin yhteenveto

SWOT-analyysin yhteenvedossa on kerätty kaikkien kuntatyöpajojen kommentit yhteen teemoittain tyypillisesti tilaisuuksissa esiin nostettuja näkemyksiä ja poimintoina yksittäisiä näkemyksiä. Yhteenvedossa jokaisen nelikentän osion tulokset on teemoitettu yhteenvedossa neljään osa-alueeseen; Asuminen ja hyvinvointi, Yhteiskunta ja talous, Ympäristö ja ekologisuus ja Yhdenvertaisuus.

Yleisesti ottaen näkemykset ja mielipiteet vahvuuksista ja mahdollisuuksista olivat saman tyyppisiä. Vastaavaa samankaltaisuutta oli havaittavissa myös mielipiteissä ja näkemyksissä heikkouksista ja uhista. Vahvuuksissa ja mahdollisuuksissa nostetiin esiin usein esimerkiksi kiinteistöverotuotot, vuokratulot ja energiaomavaraisuus sekä ilmastohyödyt. Heikkouksissa ja uhissa nousi esiin usein vaikutukset maisemaan ja hyvinvointiin, sekä luontovaikutukset. Myös tuulivoimarakentamisen mahdollinen yhdenvertaisuutta heikentävä vaikutus nousi useasti esiin.

Toisaalta jotkin asiat saattoivat nousta esiin sekä vahvuuksissa ja mahdollisuuksissa, että heikkouksissa ja uhissa. Esimerkiksi tuulivoimaloiden koettiin olevan sekä imagohyöty tai -haitta. Myös esimerkiksi tuulivoimaloita tukeva tieverkosto esiintyi vastakkaisissa nelikentän osissa hieman eri painotuksin. Yhteenvedot SWOT-analyysin näkemyksistä työpajoissa on esitetty oheisissa taulukoissa (Taulukko 1 - Taulukko 4).

Taulukko 1 Yhteenveto näkemyksistä ja mielipiteistä kuntatyöpajoissa, Strengths – Vahvuudet

Asuminen ja hyvinvointi
• Mahdollinen imagohyöty kunnalle
Yhteiskunta ja talous
• Kiinteistöverotulojen positiivinen vaikutus kuntatalouteen, mutta myös pohdintaa onko joissakin kunnissa vähäisellä voimalamäärällä merkittävää vaikutusta verotulokertymään • Vuokratulot maanomistajille • Mahdollinen paikallisten yrittäjien työllistämisvaikutus rakennusvaiheessa • Huoltovarmuuden ja energiaomavaraisuuden parantaminen • Metsäteiden kunnostus ja ylläpito
Ympäristö ja ekologisuus
• Ilmastohyödyt; puhdasta ja uusiutuvaa energiaa
Yhdenvertaisuus
• -

Taulukko 2 Yhteenveto näkemyksistä ja mielipiteistä kuntatyöpajoissa, Weaknesses – Heikkoudet

Asuminen ja hyvinvointi

- Tuulivoimaloiden meluvaikutukset
- Tuulivoimaloiden maisemavaikutukset
- Tuulivoimaloiden läheisyys asutukseen nähden, myös haja-asutusalueilla
- Negatiivinen vaikutus alueen imagoon
- Välkevaikutukset ja veden heijastusvaikutukset

Yhteiskunta ja talous

- Kiinteistöjen arvon aleneminen
- Vähäiset korvaukset alueista, ml. voimajohdot ja tiet
- Hitaan kaavoitusprosessin vaikutukset, mahdolliset kaavarajoitukset
- Luonnonvarayrittäjien tulonmenetykset
- Vaikutukset maatalouteen, eläintalouteen ja metsästykseen
- Vähäinen työllisyysvaikutus
- Tuulivoima vaatii säätövoimaa
- Rakennettava infra ja tiestö pirstaloi alueita ja omistusta
- Rajoitukset metsänhoitoon
- Ulkomaisen omistuksen suuri osuus tuulivoimaloissa

Ympäristö ja ekologisuus

- Mahdolliset haasteet tuulivoimaloiden osien kierrättämisessä ja materiaalien uusiokäytössä
- Vastuut tuulivoimalan elinkaaren lopussa
- Metsä pinta-alan ja hiilinielujen pieneneminen
- Luonnon monimuotoisuuden heikkeneminen
- Vaikutukset linnustoon ja riistaan

Yhdenvertaisuus

- Asukkaiden asettaminen eriarvoiseen asemaan, toinen saa hyödyt ja toinen haitat
- Sopimusvaiheen haasteet maanomistajien ja tuulivoimayhtiöiden välillä, epäilys että maanomistajilla vähemmän mahdollisuuksia vaikuttaa sopimuskokonaisuuteen

Taulukko 3 Yhteenveto näkemyksistä ja mielipiteistä kuntatyöpajoissa, Opportunities – Mahdollisuudet

Asuminen ja hyvinvointi

- Imagovaikutukset
- Päijänteen ympäristökuntiin tuulivoimavapaa vyöhyke

Yhteiskunta ja talous

- Tuulivoiman vaikutus kiinteistökauppaan hetkellinen tai vähäinen
- Lyhyt energiansiirtomatka suuriin keskuksiin
- Energiaomavaraisuus
- Kiinteistöverotulot ja vaikutus kuntatalouteen
- Vuokratulot maanomistajille
- Kunnan ja teollisuuden kehittyminen
- Tieverkon parannukset ja sen vaikutukset esimerkiksi metsänhoitoon
- Energiantuotannon hajauttaminen moneen eri tuotantotapaan ja alueeseen, ei pelkästään tuulivoimaa vaan myös esimerkiksi aurinkovoimaa

Ympäristö ja ekologisuus

- Uusiutuva energiantuotanto

Yhdenvertaisuus

- Sähkön hinnan mahdollinen halpeneminen

Taulukko 4 Yhteenveto näkemyksistä ja mielipiteistä kuntatyöpajoissa, Threats - Uhat

Asuminen ja hyvinvointi
• Maisemavaikutukset • Alueiden virkistyskäyttö- ja metsästysmahdollisuuksien väheneminen • Mahdolliset imagohaitat • Mahdolliset terveysvaikutukset
Yhteiskunta ja talous
• Kiinteistöjen arvon aleneminen • Omistustuottojen karkaaminen ulkomaille • Maa-alueiden pakkolunastamisen vaara • Rajoitteet muuhun rakentamiseen • Vapaa-ajan asukkaiden väheneminen kuntien alueella • Vaikutukset ja kuormitukset tieverkkoon • Säätövoiman turvaaminen
Ympäristö ja ekologisuus
• Luontoarvojen ja hiilinielujen väheneminen, vaikutukset eläimistölle • Tuulivoimalan elinkaaren loppuvaiheen vastuut ja tuulivoimalan osien kierrättämisen haasteet • Tiestön metsäpinta-alaa pienentävä vaikutus • Tuulivoimaloiden voiteluöljyjen aiheuttama ympäristöriski • Metsäpaloriskit • Riskit pohjavesialueille tuulivoimaloiden ja niihin liittyvän tieverkon osalta • Pienhiukkasriskit
Yhdenvertaisuus
• Eriarvoisuus esimerkiksi maanomistajien ja lähialueiden asukkaiden välille; maanomistajat saavat tuottoja ja muut haittoja • Maanvuokrasopimusten eriarvoisuus eri toimijoiden välillä

2.3 Aluekohtaisten kommenttien yhteenveto

Kuntatyöpajoissa käsiteltiin potentiaalisia tuulivoimaan alueita siltä osin, kuin alueet ulottuivat kunkin kunnan alueelle. Keskustelujen yhteenvedossa (Taulukko 5) on eritelty, jos näkemyksiä ja mielipiteitä on usean kunnan alueelta. Yhteenvetoon on pyritty nostamaan merkittävimmät aihepiirit esiin. Esimerkiksi niitä aihepiirejä, jotka toistuivat SWOT-analyysissä usein ei ole esitetty yhteenvedossa, vaan on pyritty nostamaan esiin juuri ko. alueille ominaisia piirteitä. Muutamista alueista, alueet 5, 12, 18, 20 ja 27, ei kirjattu näkemyksiä tai mielipiteitä kuntatyöpajoissa. Keskustelusta kerätty aineisto on kokonaisuudessaan liitteessä 2.

Taulukko 5 Yhteenveto kuntatyöpajoissa kerätyistä aluekohtaisista näkemyksistä ja mielipiteistä

Alue	Näkemykset ja mielipiteet alueesta
1	• Alueen läheisyydessä olevilla rannoilla on paljon vapaa-ajan asutusta. • Päijänteen maisemavaikutukset herättivät keskustelua. • Alue on tärkeä kalasääskelle.
2	• Asutus lähellä, etäisyys keskustaan alle 2 km. • Alueen läheisyydessä myös maanviljelystä ja esim. maitotiloja.
3	Sysmä: • Alueen läheisyydessä on paljon vakituista ja vapaa-ajan asutusta. • Luontoarvot keskusteluttivat; esim. vaikutukset läheiseen Geoparkiin • Vaikutukset paikalliseen yritys- ja elinkeinotoimintaan, esim. maatalouteen ja luonnonvarayrittäjiin. • Melun leviäminen vesialueella. Asikkala: • Alueen eteläosassa on telemasto
4	• Alueen läheisyydessä hevos- ja karjatiloja. • Alueen läheisyydessä oleva rakennuskanta on vanhaa ja äänieristys heikkoa. • Hankkeista informointi keskustelutti.
5	• Ei kommentteja alueesta.
6	• Virmailan alueelle ei haluttu tuulivoimaa, alueella paljon asutusta sekä rannoilla, että etäämpänä rannoista. • Kelvenneen saari otettava huomioon hiljaisena alueena.
7	• Puolustusvoimien alueiden suoja-alueet herättivät keskustelua. • Muutamien voimaloiden rakentamiseen suhtauduttiin myönteisesti.

8	• Todettiin, että alueella tai sen läheisyydessä on sekä asuttuja, mutta myös asumattomia alueita. Esim. Purnuvuoren alueella on paljon asutusta, kuin myös Päijänteen itärannalla, kun taas Heinikanmutka on melko asumaton. • Keskusteluissa pohdittiin soiden hyötykäyttöä.
9	• Alueet 9 ja 10 vaikuttavat Myllyjärven uusiin tontteihin, tontteja mainostettu Experience Nothing-sloganilla ja tuulivoimalat eivät sovi tähän mielikuvaan.
10	• ks. alue 9
11	• Padasjoella pidetyssä kuntatyöpajassa kommentoitiin, että jos jokin kunnan alueelle esitetyistä potentiaalisista alueista pitäisi tutkia, niin se olisi tämä.
12	• Ei kommentteja alueesta.
13	• Vain vähän asutusta lähellä
14	• Rakokallion merkitys luontokohteena ja retkeilyalueena herätti keskustelua, kuin myös tuulivoima-alueen läheisten alueiden merkitys virkistys- ja metsästyskäytössä. • Ojalanjärven rannalla on paljon mökkejä. • Kivikallion alue herätti keskustelua. • Alueen läheisyydessä ilmeisesti soranottopaikka.
15	• Keskusteltiin läheisen Natura-alueen huomioimisesta ja yleisemmin läheisistä metsätaloudellisesti merkittävistä alueista.
16	• Keskusteltiin Niemenrannan vanhojen metsien suojelualueesta.
17	• Alueella on kunnostettu tie ja alueen läpi kulkee voimalinja. • Vakituista ja vapaa-ajan asutusta lähellä. • Laaja metsäalue, joka soveltuu hyvin marjastukseen ja metsästykseen.
18	• Ei kommentteja alueesta.
19	• Nastolan taajama lähellä, maisemahaitta taajamaan herätti keskustelua. • Vaikutukset lähialueiden maatiloihin herätti keskustelua.
20	• Ei kommentteja alueesta.
21	• Alueen maisemavaikutuksia pidettiin merkittävinä, koska alue on korkealla alueella ja ympärillä peltoalueita. • Keskusteltiin onko Urajärven eteläpuolella tuulivoima-alue, alueella rakennuskielto voimassa.
22	• Alueen pohjoispuolella on erämaata ja luoteispuolella luonnonsuojelualue. • Alueen lähellä on asutusta.

	• Näkymä Märkjärvelle herätti keskustelua.
23	• Näkymä Kettujärven vesistöön ja Kymenkäänteeseen herätti keskustelua.
24	Iitti: • Alueen kaakkoispuolella olevat peltoaukeat ovat eläinten laidunmaita. • Alueen halki kulkee Juustopolun retkeilyreitti, keskusteltiin virkistyskäytön vaikutuksista. • Alueen lähellä Geopark Heinola: • Mahdolliset vaikutukset Vierumäen virkistysalueisiin herätti keskustelua.
25	• Lähellä asutusta, joskin vapaa-ajan asutusta vähemmän kuin alueen 26 läheisyydessä. • Alueella metsästystä.
26	• Erämainen alue, vaikutukset luonnonsuojelualueisiin herätti keskustelua. • Vaikutusalueella paljon vapaa-ajan asutusta.
27	• Ei kommentteja alueesta.
28	• Oriahonjärvellä 50–60 kpl vapaa-ajanasuntoja. • Oriahossa seurakunnan leirikeskus Kalliopirtti. • Vesan lomakylä Oriahonjärven rannalla.
29	• Laaja erämainen alue, jossa ei asutusta. • Luontoarvot yleisesti ja erityisesti Lahdenpohja linnustoalue herätti keskustelua. • Alue on tärkeä metsästysalue, myös vaikutukset metsätalouteen alueella herätti keskustelua.
31	• Arvioitu, että vaikutusalueella olisi noin 400 asukasta ja lisäksi vapaa-ajan asutusta. • Vaikutukset linnustoon herätti keskustelua, alueella tai sen läheisyydessä meneillään petolintukartoitus.
32	• Alue koettiin olevan liian lähellä asutusta. • Lähellä Nuoramoisten kulttuuriympäristö, jossa on havaittu myös jalohaikara, kaulushaikara, harmaahaikara ja kalasääski.
33	• Lähellä Kammiovuoren retkeilyalue. • Pyhänpäältä suora näkymä alueelle. • Lähellä Latamäen kuuden tuulivoimalan tuulipuisto. • Päijänteen etäisyys alueesta herätti keskustelua.

34	• Lähellä Puolustusvoimien varikko. • Siirtoverkon runkolinja on lähellä. • Alueen luontoarvoja ei pidetty erityisinä ja koettiin, että kunnan Hartolan kunnan alueelle esitetyistä potentiaalisista alueista tämä vaihtoehto häiritsee vähiten vapaa-ajan asukkaita. Koettiin kuitenkin, että Suurijärven rannalla saattaa syntyä potentiaalisia maisemahaittoja.
35	• Läheisyydessä paljon järviä ja vapaa-ajan asutusta, muun muassa Oksjärven rannalla. • Ruuhijärven alueen ruovikkolajit on nostettu esiin keskusteluissa. • Keskusteluissa on pohdittu onko etäisyydet lentokenttiin riittävät.
36	• Alueella sijaitsee Metsästysseuran maja ja alueella on metsästystoimintaa. • Alue on virkistyskäytössä. • Melu- ja välkevaikutukset Kuivannon kylän alueella herätti keskustelua. • Lähialueella on 4–5 kpl hevosalan yrittäjää, jotka käyttävät aluetta harjoitusmaastona. • Alueen yli kulkee lintujen muuttoreitti, alueella on ollut havaintoja merikotkasta.

3 Internet-kysely

3.1 Yleistä kyselystä

Internet-kyselyllä pyrittiin keräämään asukkaiden paikallistuntemuksen avulla arvokasta tietoa aluekehityksen tueksi. Kyselyllä kartoitettiin mielipiteitä Päijät-Hämeen alueen vakituisilta ja vapaa-ajan asukkailta tuulivoimasta yleisesti, sekä uusista tuulivoimatuotantoon soveltuvista alueista. Kysely toteutettiin ArcGIS Survey123 alustalla ja se oli vastattavissa 29.8.2022 - 19.9.2022 välisenä aikana.

Kyselyyn tuli kokonaisuudessaan 878 kappaletta vastauksia.

3.2 Kyselyn sisältö

Kysely oli jaoteltu viiteen eri osa-alueeseen. Osa-alueet olivat:

- Yleistiedot
- Suhtautuminen tuulivoimaan
- Tuulivoiman vaikutukset
- Tuulivoiman rakentaminen Päijät-Hämeen alueella
- Palaute kyselystä

3.2.1 Yleistiedot-osio

Yleistiedot-osiossa kysyttiin kolmea yleistietoa vastaajista, joita käytettiin tulosten analysoinnin tukena. Kysymyksissä kartoitettiin vastaajan ikää, asuinkuntaa ja asumismuotoa. Kysymyksille oli annettu valmiit vaihtoehdot.

Asuinkuntaa kartoittavassa kysymyksessä oli mahdollista valita jokin Päijät-Hämeen maakunnan alueella olevista kunnista tai vaihtoehto ”Muu kuin Päijät-Hämeen alue”. Kysymyksessä opastettiin vastaajaa valitsemaan se kunta, jossa asuu vakituisesti, jos vastaajalla on alueella sekä vakituinen, että vapaa-ajan asunto.

Asumismuotoa kartoittavassa kysymyksessä oli valittavina vakituinen asukas, vapaa-ajan asukas ja vaihtoehto ”En asu, eikä minulla ole vapaa-ajan asuntoa Päijät-Hämeen alueella”

3.2.2 Suhtautuminen tuulivoimaan-osio

Suhtautuminen tuulivoimaan-osiossa esitettiin väittämiä ja kysymyksiä, joihin vastaajien pyydettiin vastaamaan valitsemalla sopivin vaihtoehto. Kysymykset kartoittivat tuulivoiman rakentamista yleisesti valtakunnallisella tasolla, lisätuulivoiman rakentamista Päijät-Hämeen alueella, lisätuulivoiman rakentamista asuinkunnassa, lisätuulivoiman rakentamista omassa lähiympäristössä sekä tuulivoimaloiden sopivaa etäisyyttä vakituisesta ja vapaa-ajan asumisesta.

Tuulivoiman rakentamista yleisesti valtakunnallisella tasolla kartoitettiin kolmella vaihtoehdolla:

- Tuulivoimaloita tulisi rakentaa lisää
- Nykyinen tuulivoimaloiden määrä on sopiva
- En osaa sanoa

Lisätuulivoimaa alueellisesti kartoittavat kysymykset oli muotoiltu seuraavasti:

- Miten suhtaudutte lisätuulivoiman rakentamiseen Päijät-Hämeen alueella?
- Miten suhtaudutte lisätuulivoiman rakentamiseen Päijät-Hämeessä oman asuinkunnan tai sen kunnan alueella, jossa teillä on vapaa-ajan asunto?
- Miten suhtaudutte ajatukseen, että omalta asuinpaikaltanne tai vapaa-ajan asunnoltanne näkyisi tuulivoimaloita?

Vastausvaihtoehdot kysymyksiin olivat:

- Erittäin myönteisesti
- Jokseenkin myönteisesti
- Neutraalisti
- Jokseenkin kielteisesti
- Erittäin kielteisesti

Tuulivoimaloiden etäisyyttä kartoitettiin kysymyksellä, jossa kysyttiin, mikä on vastaajan mielestä sopivin vähimmäisetäisyys tuulivoimalan ja lähimmän vakituisen tai vapaa-ajan asunnon välillä. Molempiin vakituista ja vapaa-ajan asuntoa koskevaan kysymykseen oli mahdollista vastata valitsemalla jokin seuraavista vaihtoehdoista:

- 1–2 km
- 2–6 km
- 6–10 km
- 10–15 km
- Yli 15 km

3.2.3 Tuulivoiman vaikutukset-osio

Tuulivoiman vaikutukset - osiossa esitettiin väittämiä, joihin pyydettiin vastaamaan vastaajan mielestä sopivimmalla vaihtoehdolla. Kysymyksillä kartoitettiin mielipiteitä tuulivoiman vaikutuksista taloudelliseen hyötyyn, imagohyötyyn, asumisviihtyvyyteen, maisemaan ja ilmastoon.

Väittämät oli muotoiltu seuraavasti:

- Tuulivoiman rakentamisesta on taloudellista hyötyä sille kunnalle, jonka alueelle voimaloita rakennetaan.
- Tuulivoiman rakentamisesta on imagohyötyä Päijät-Hämeelle ja sille kunnalle, jonka alueelle voimaloita rakennetaan.
- Tuulivoimalat eivät vaikuta lähialueiden asumisviihtyvyyteen.
- Tuulivoimalat eivät pilaa maisemaa.
- Tuulivoimaloilla on positiivinen vaikutus taistelussa ilmastonmuutosta vastaan.

Väittämiin oli mahdollista vastata jollakin seuraavista vaihtoehdoista:

- Täysin samaa mieltä
- Jokseenkin samaa mieltä
- En samaa enkä eri mieltä
- Jokseenkin eri mieltä
- Täysin eri mieltä

3.2.4 Tuulivoiman rakentaminen Päijät-Hämeen alueella-osio

Tuulivoiman rakentaminen Päijät-Hämeen alueella -osiossa esitettiin 35 aluetta, jotka on tunnistettu potentiaalisiksi tuulivoimatuotantoon soveltuviksi alueiksi Päijät-Hämeen alueella. Alueet esitettiin sekä karttakuvana (Kuva 1) ja interaktiivisella kartalla, jossa oli mahdollista lähentää kuvaa haluttuun kohteeseen.

Mielipide annettiin antamalla kartassa esitetty alueen numero. Alueesta kysyttiin tuleeko alueelle rakentaa tuulivoimaa, johon oli mahdollista vastata joko ”Alueelle tulisi rakentaa tuulivoimaa” tai ”Alueelle ei tulisi rakentaa tuulivoimaa”.

Jos vastaaja valitsi ”Alueelle ei tulisi rakentaa tuulivoimaa”-vaihtoehdon, esitettiin lisäkysymys miksi alueelle ei vastaajan mielestä tulisi rakentaa tuulivoimaa. Vastaus annettiin monivalintana vaihtoehdoista:

- Vaikuttaisi heikentävästi lähialueiden asukkaiden viihtyisyyteen ja hyvinvointiin
- Vaikuttaisi liikaa maisemaan
- Vaikuttaisi liikaa alueen luontoon
- Vaikuttaisi elinkeinoelämään heikentävästi
- Vaikuttaisi alueen harrastusmahdollisuuksiin
- Aiheuttaisi haittaa voimaloiden lentoestovalojen vuoksi
- Muu (mahdollisuus antaa vapaamuotoinen syy)

Lisäksi jokaisesta alueesta oli mahdollista antaa vapaamuotoinen kommentti. Kyselyssä annettiin mahdollisuus antaa mielipide kolmesta alueesta. Eri alueet eroteltiin vastaajan mielestä merkittävimpänä alueena, toiseksi ja kolmanneksi merkittävimpinä alueina.

3.2.5 Palaute kyselystä-osio

Palaute kyselystä-osiossa pyydettiin yleistä palautetta kyselystä. Osiossa oli kolme kysymystä;

- Kyselyssä esitettiin olennaisia kysymyksiä
- Kyselyyn oli helppo vastata
- Vapaamuotoinen palaut kyselystä

Kahteen ensimmäiseen kysymykseen vastattiin antamalla arvosana viisiportaisella asteikolla.

3.3 Kyselyn vastaukset

3.3.1 Yleistä vastauksista

Kyselyyn saatiin yhteensä 878 vastausta. Vastausaineistosta on mahdollista luoda yhteenvetoja monista eri näkökulmista. Tässä raportissa päädyttiin tuottamaan yhteenvedot kysymyskohtaisesti pääsääntöisesti siten, että esitetään vastausten prosentuaalinen osuus / vastausvaihtoehto. Lisäksi osioiden yleistiedot, suhtautuminen tuulivoimaan ja tuulivoiman vaikutukset vastauksista on luotu myös kuntakohtaiset yhteenvedot.

Potentiaalisten tuulivoiman rakentamiseen soveltuvien alueiden kysymysten osalta esitetään aluekohtaisesti vastausmäärät ja suhtautuminen tuulivoimaan. Osion monivalinta- ja avoimien kommenttien vastauksista esitetään koonnit mitä teemoja vastauksissa tyypillisesti käsiteltiin.

3.3.2 Yleistiedot-osion vastaukset

3.3.2.1 Vastaajien ikä

Yleistiedot-osiossa kysyttiin vastaajien ikää, asuinkuntaa sekä asumismuotoa. Eniten vastaajia oli ikäluokassa 40–65 vuotta ja vähiten alle 20-vuotiaita (Kuva 2). Sama toistui myös kuntakohtaisesti tarkasteltuna, mutta kuntakohtaisesti 20–39-vuotiaiden ja yli 65-vuotiaiden osuuksien sijoittumisessa oli vaihtelua (Kuva 3).

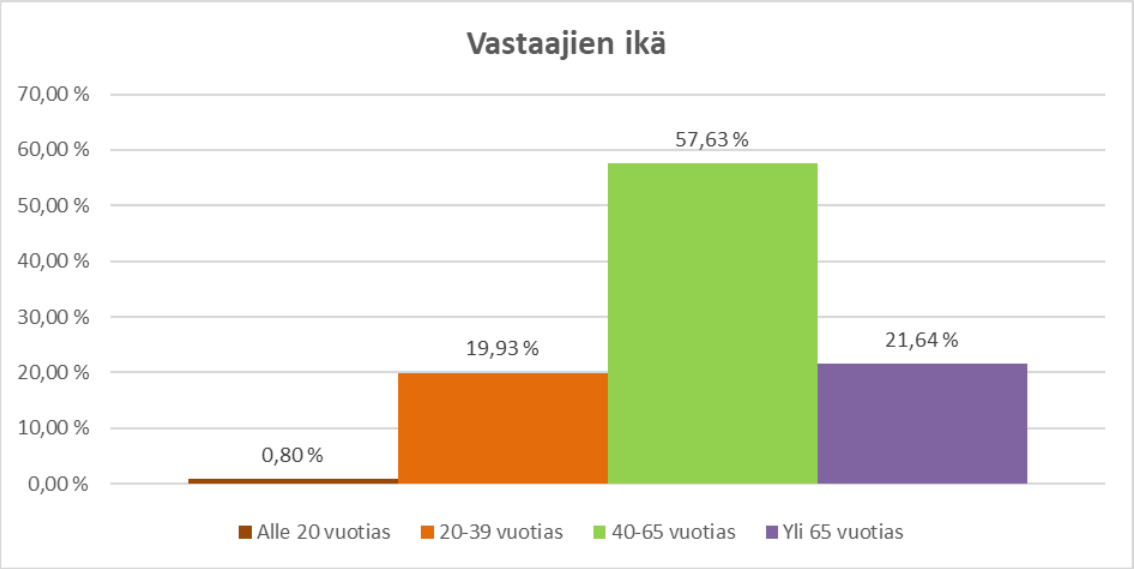

Kuva 2 Vastaajien ikä.

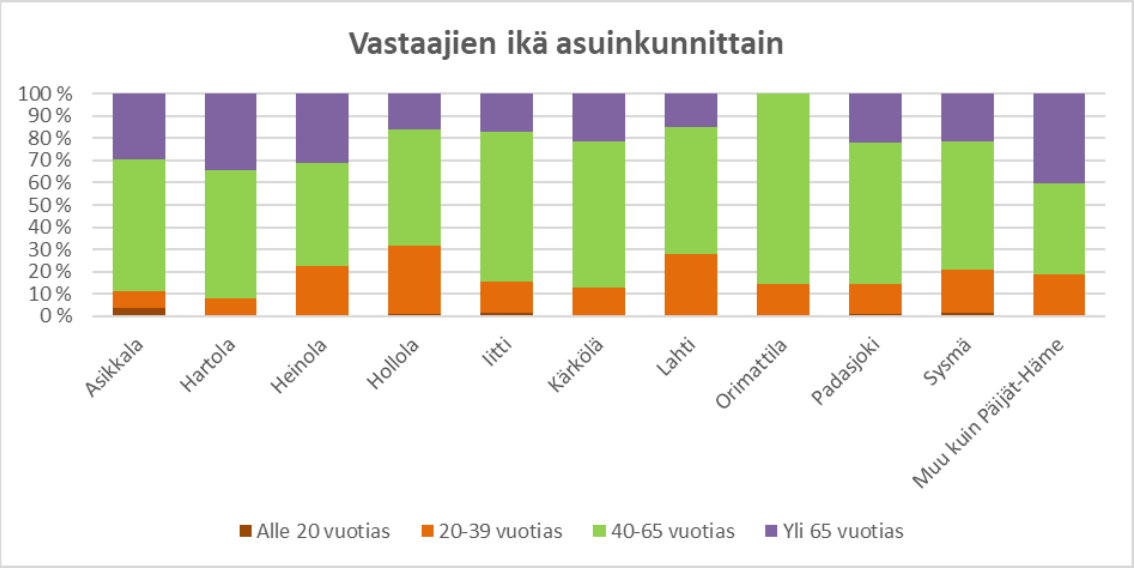

Kuva 3 Vastaajien ikä asuinkunnittain.

3.3.2.2 Vastaukset kunnittain

Vastauksia annettiin eniten Hollolan alueelta (194 kpl) ja toiseksi eniten Padasjoen alueelta (141 kpl). Vähiten vastauksia annettiin Orimattilan alueelta (7 kpl) (Kuva 4).

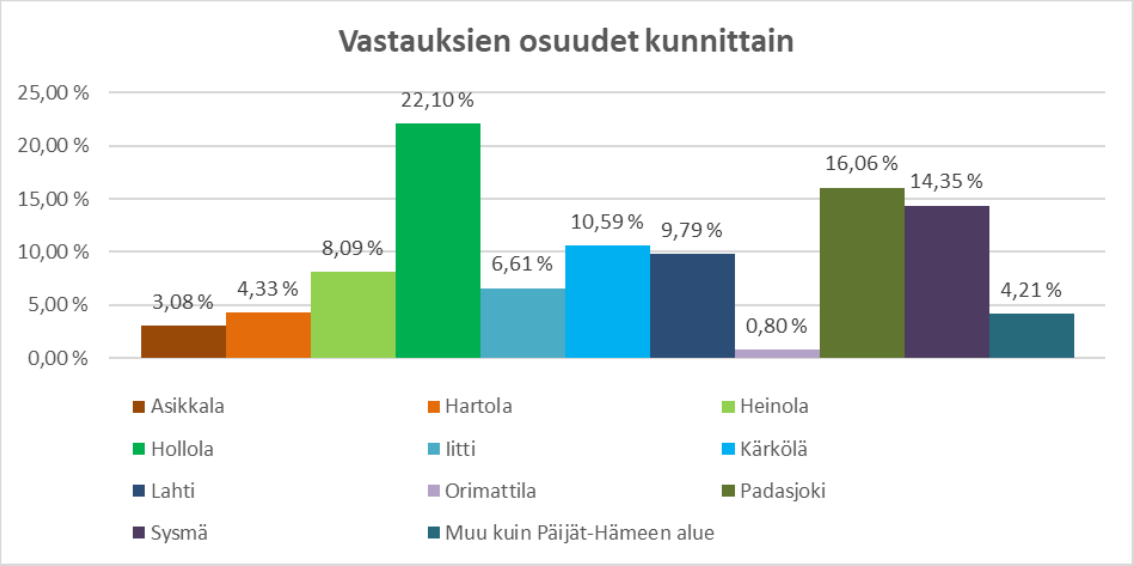

Kuva 4 Vastauksien osuudet kunnittain

3.3.2.3 Asumismuoto

Valtaosa vastaajista (624 kpl) ilmoitti asumismuotonsa vakituiseksi asukkaaksi Päijät-Hämeen alueella. Kyselyyn saatiin vastauksia myös 15 kpl sellaisilta henkilöiltä, jotka ilmoittivat, etteivät he asu tai heillä ei ole vapaa-ajan asuntoa Päijät-Hämeen alueella (Kuva 5).

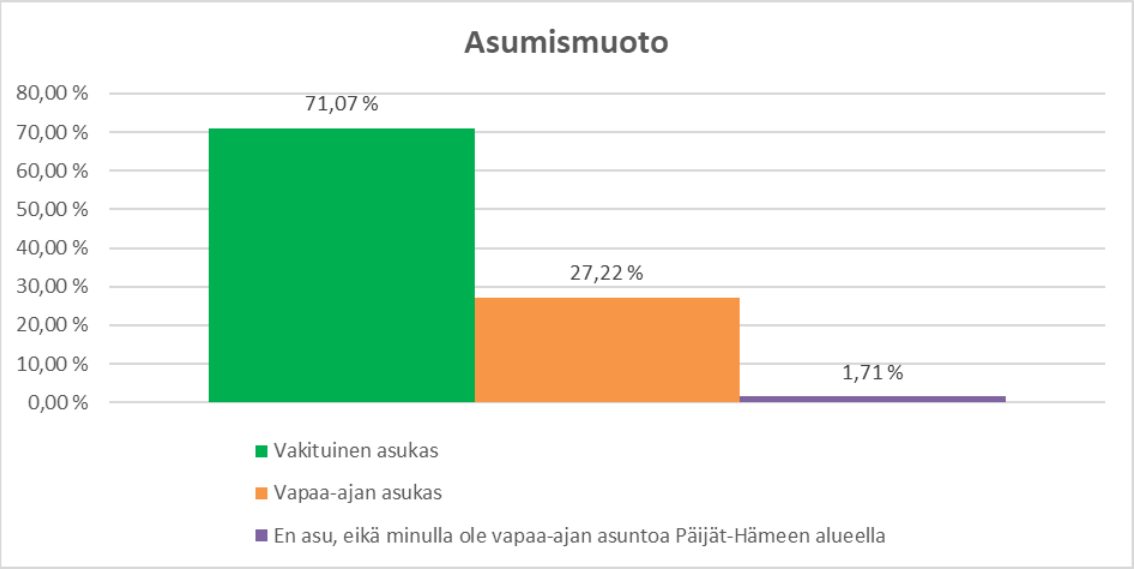

Kuva 5 Asumismuoto.

Asumismuoto kunnittain-kuvasta (Kuva 6) on huomioitava, että Hollolan, Kärkölän, Lahden ja Padasjoen alueelle alueille oli merkitty myös muutamia (yhteensä 5 kpl) vastauksia, joissa ilmoitetaan, ettei henkilö asu tai hänellä ei ole vapaa-ajan asuntoa Päijät-Hämeen alueella. Lisäksi ”Muu kuin Päijät-Hämeen alue” – alueelle on ilmoitettu ”Vapaa-ajan asukas”-vaihtoehdolle noin 73 % annetuista vastauksista.

Kysymyksenasettelussa kysyttiin:

> *”Minkä Päijät-Hämeen maakunnan kunnan alueella **asutte vakituisesti tai teillä on vapaa-ajan asunto**? Jos teillä on **sekä vakituinen asunto, että vapaa-ajan asunto Päijät-Hämeen alueella, niin valitkaa se kunta, jossa asutte vakituisesti**.”*

ja

> *”Oletteko vakituinen vai vapaa-ajan asukas **Päijät-Hämeen alueella**?”*

Kysymyksenasettelun perusteella odotettu tulos ”*Muu kuin Päijät-Hämeen alue*”-alueelle olisi 100 % vastauksista ”*En asu, eikä minulla ole vapaa-ajan asuntoa Päijät-Hämeen alueella*”. On mahdollista, että vastaajat eivät ole havainneet vaihtoehtoa ”Muu kuin Päijät-Hämeen alue” ja antaneet vastauksensa satunnaiselle kunnalle. Samoin on mahdollista, ettei vastaajat ole havainneet, että kyselyssä kysytään nimenomaan Päijät-Hämeen alueella asumismuotoa.

Kuvassa havaitut poikkeamat vastaavat noin 4,7 % kaikista vastauksista. Kuntakohtaisesti poikkeamat ovat 2,51 % (Kärkölä) tai vähemmän. Havaitut poikkeamat aiheuttavat pientä epätarkkuutta kuntakohtaisessa raportoinnissa.

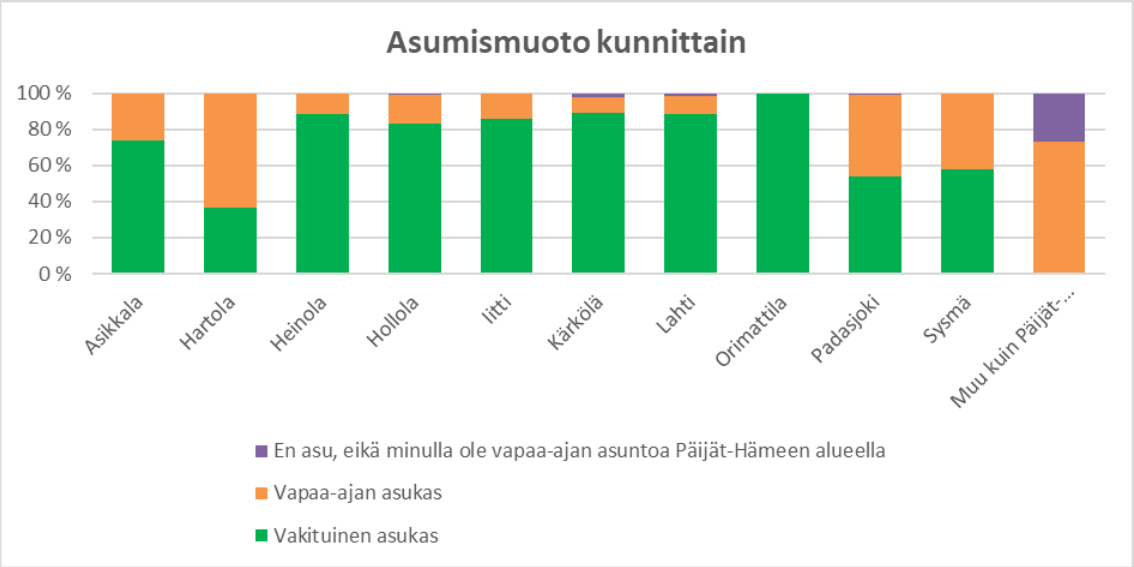

Kuva 6 Asumismuoto kunnittain

3.3.3 Suhtautuminen tuulivoimaan-osion vastaukset

Suhtautuminen tuulivoima - osiossa kysyttiin vastaajien suhtautumisesta tuulivoiman rakentamiseen yleisesti ja Päijät-Hämeen alueella tarkentaen lopulla asuinkuntaan ja lähiympäristöön. Lisäksi osiossa kysyttiin vastaajien mielestä sopivinta vähimmäisetäisyyttä lähimmän vakituisen ja vapaa-ajan asunnon välillä.

3.3.3.1 Lisätuulivoiman rakentaminen yleisesti

Lisätuulivoiman rakentamiseen valtakunnallisella tasolla suhtauduttiin enimmäkseen myönteisesti (Kuva 7). Vastaava suhtautuminen on myös nähtävissä myös kunnittain jaotelluissa vastauksissa, lukuun ottamatta Orimattilan kunnan aluetta (Kuva 8), jossa enemmistö vastaajista ei nähnyt tarvetta lisätuulivoiman rakentamiselle. On kuitenkin huomattava, että Orimattilan alueelta on saatu ainoastaan yhteensä seitsemän vastausta, joka on otantana huomattavasti pienempi kuin toiseksi pienin otanta (Asikkala, 27 vastausta).

Suhtautuminen lisätuulivoiman rakentamiseen jakautui likimain samassa suhteessa myös ikäluokittain tarkasteltuna. Yli 20-vuotiaiden kaikissa ikäluokissa lisätuulivoiman rakentamiseen myönteisesti suhtautui 58,86 % - 64,21 % vastaajista. Nykyistä määrää sopivana samoissa ikäluokissa piti 30,00 % - 34,64 % vastaajista. Alle 20-vuotiaissa valtaosa, 71,43 % suhtautui myönteisesti lisätuulivoiman rakentamiseen, kun taas vaihtoehtoa ”Nykyinen tuulivoimaloiden määrä on sopiva” ei saanut lainkaan vastauksia. Alle 20-vuotiaiden ryhmä sai kuitenkin vain 7 vastausta.

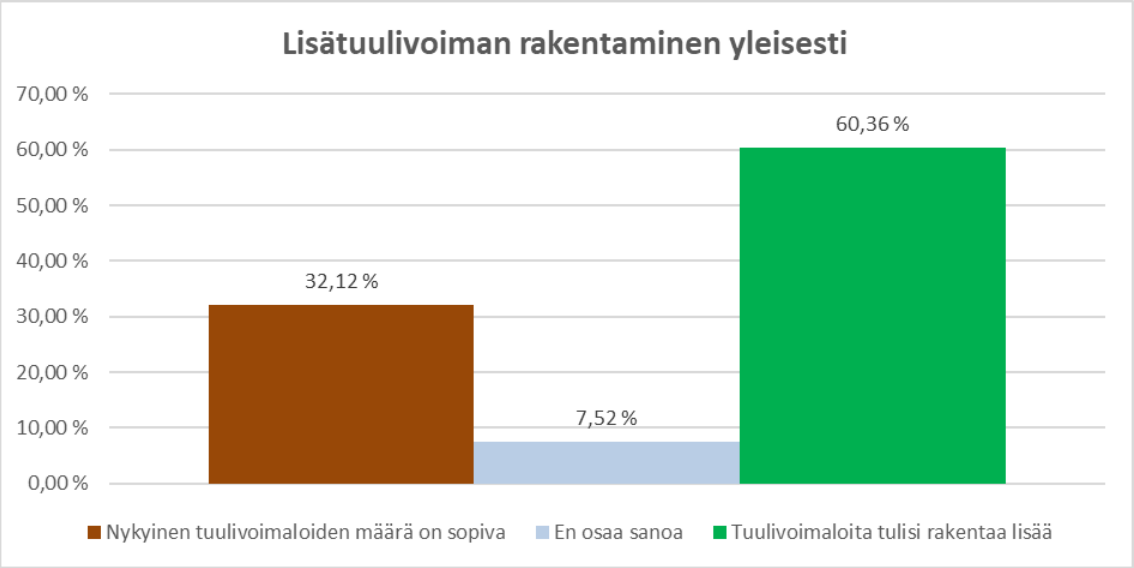

Kuva 7 Suhtautuminen tuulivoimaloiden rakentamiseen yleisesti valtakunnallisella tasolla.

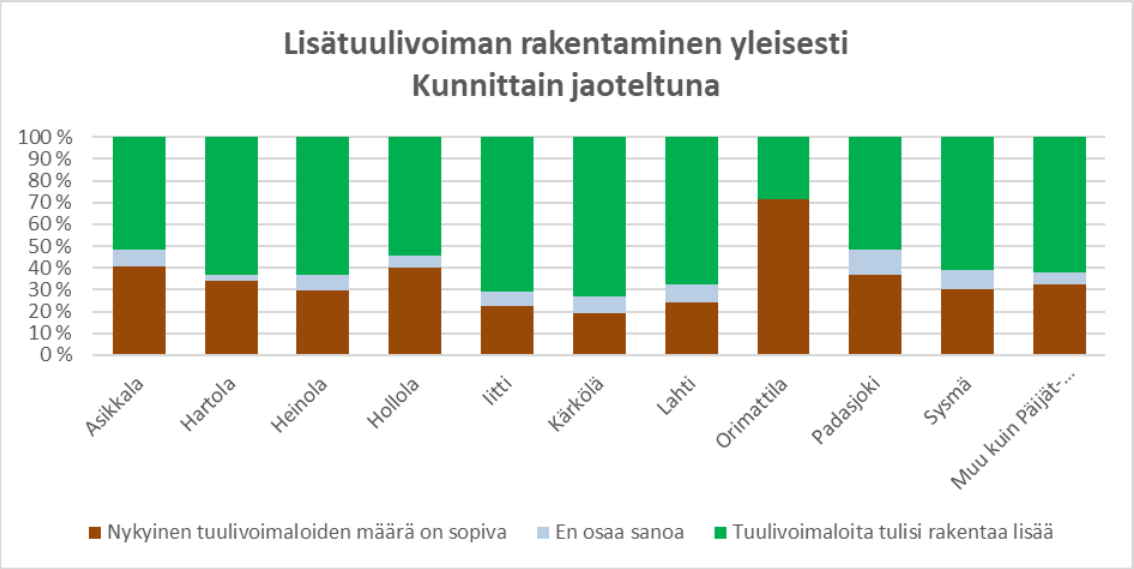

Kuva 8 Suhtautuminen tuulivoimaloiden rakentamiseen yleisesti valtakunnallisella tasolla kunnittain jaoteltuna.

3.3.3.2 Lisätuulivoiman rakentaminen Päijät-Hämeen alueella

Kysymyksessä miten vastaajat suhtautuivat lisätuulivoiman rakentamiseen Päijät-Hämeen alueella, vastauksissa korostuivat vaihtoehtojen ääripäät. Erittäin myönteisesti lisätuulivoiman rakentamiseen suhtautui 29,95 % vastaajista, kun taas erittäin kielteisesti suhtautui 24,37 % vastaajista (Kuva 9).

Erittäin tai jokseenkin myönteisesti suhtautui 48,75 % ja erittäin tai jokseenkin kielteisesti suhtautui 39,75 % vastaajista. Kuntakohtaisesti tarkasteltuna myönteisimpiä lisätuulivoiman rakentamiseen Päijät-Hämeen alueella oltiin Iitissä (65,52 %) ja Kärkölässä (62,37 %), kun taas kielteisimpiä Orimattilassa (57,14 %) ja Hartolassa (55,26 %) (Kuva 10).

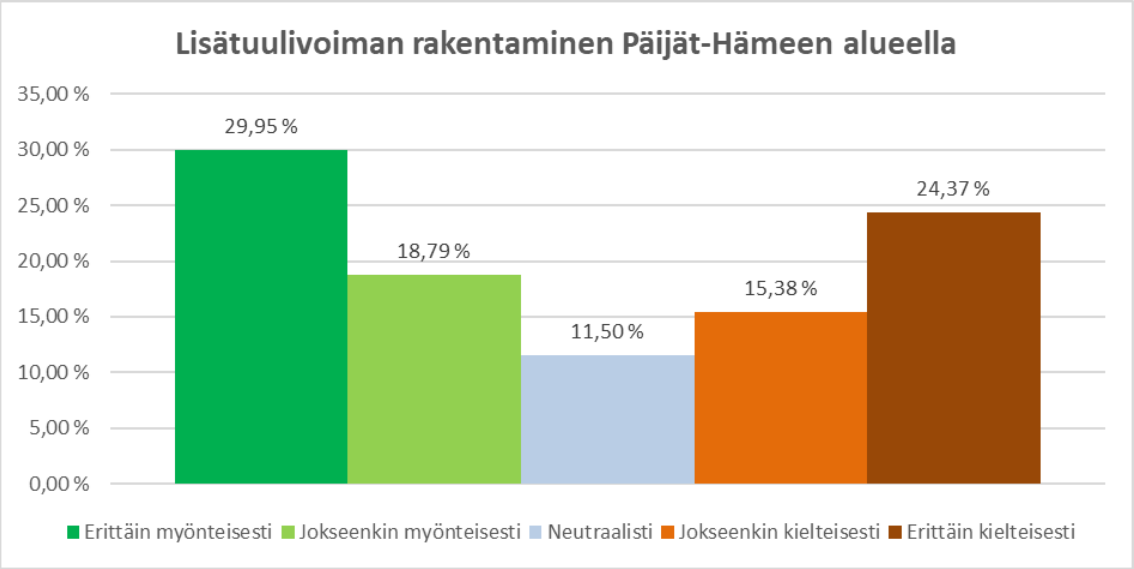

Kuva 9 Vastaajien suhtautuminen lisätuulivoiman rakentamiseen Päijät-Hämeen alueella.

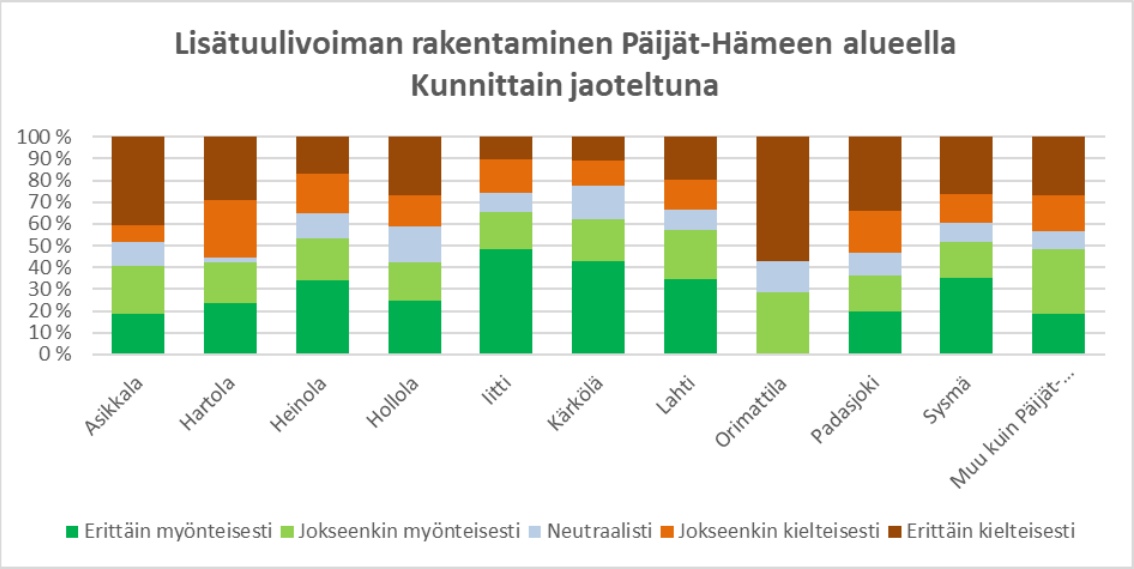

Kuva 10 Vastaajien suhtautuminen lisätuulivoiman rakentamiseen Päijät-Hämeen alueella vastaukset jaoteltuna kunnittain.

3.3.3.3 Lisätuulivoiman rakentaminen asuinkunnassa

Kysymyksessä miten vastaajat suhtautuvat lisätuulivoiman rakentamiseen Päijät-Hämeessä oman asuinkunnan tai sen kunnan alueella, jossa vastaajalla on vapaa-ajan asunto, korostui vastausvaihtoehtojen ääripäät. Erittäin myönteisesti suhtautui 27,68 %, kun taas erittäin kielteisesti 33,37 % vastaajista. Myönteisesti lisätuulivoimaan suhtautui 42,94 % ja kielteisesti 47,04 % (Kuva 11).

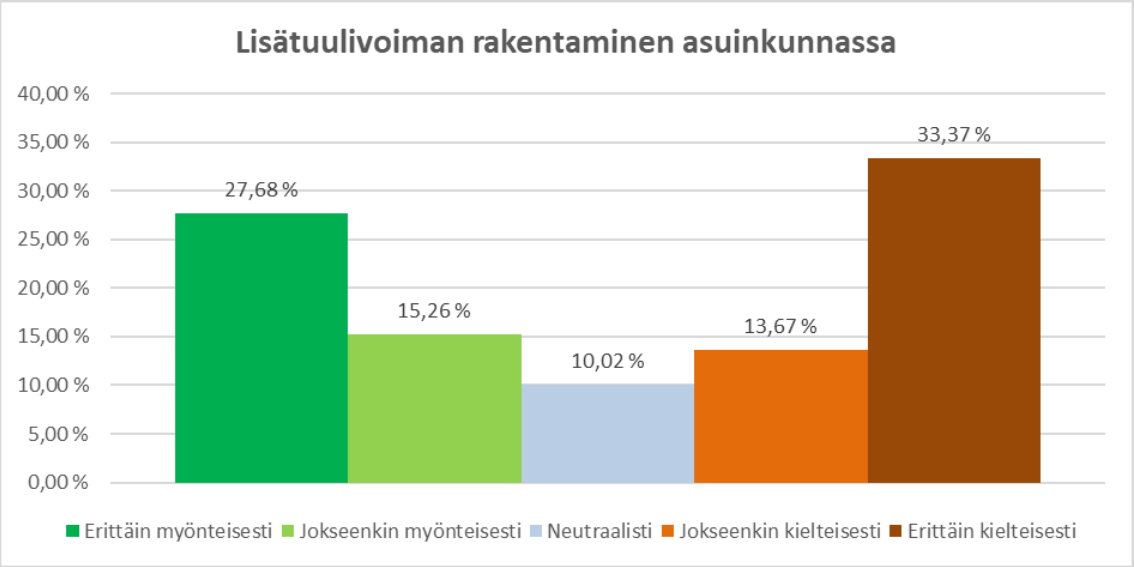

Kuva 11 Suhtautuminen tuulivoiman rakentamiseen Päijät-Hämeessä oman asuinkunnan tai sen kunnan alueella, jossa on vapaa-ajan asunto.

Kuntakohtaisesti tarkasteltuna myönteisimpiä olivat vastaajat Iitistä (62,07 %) ja Kärkölästä (52,69 %), kun taas kielteisimpiä vastaajat Orimattilasta (71,43 %), Hartolasta (63,16 %) ja Padasjoelta (63,12 %) (Kuva 12).

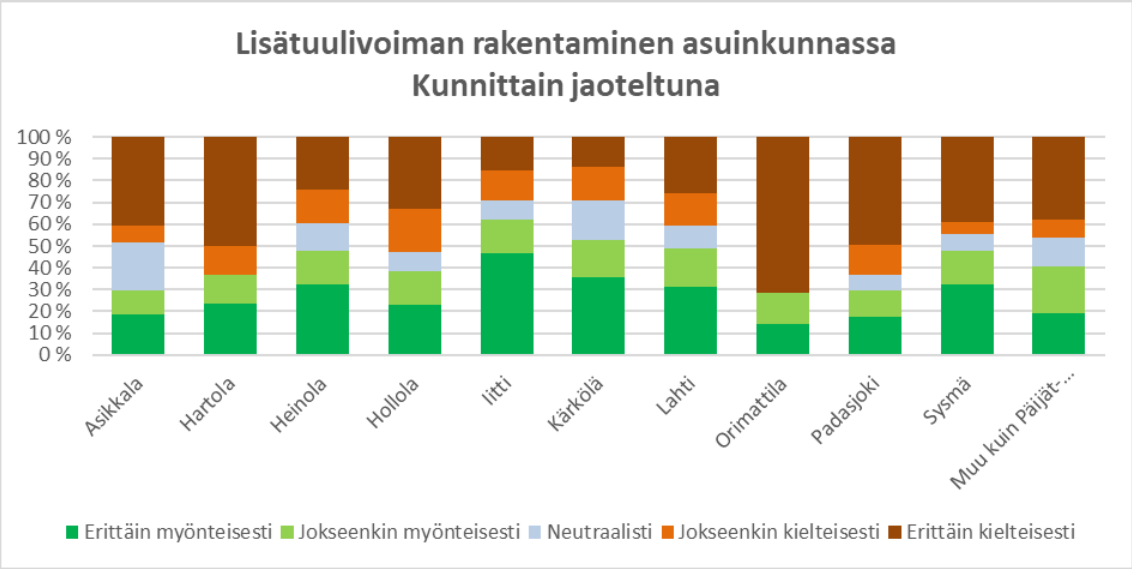

Kuva 12 Suhtautuminen tuulivoiman rakentamiseen Päijät-Hämeessä oman asuinkunnan tai sen kunnan alueella, jossa on vapaa-ajan asunto jaoteltuna kuntakohtaisesti.

3.3.3.4 Lisätuulivoiman rakentaminen lähiympäristössä

Kysymyksessä miten vastaajat suhtautuisivat ajatukseen, että omalta asuinpaikalta tai vapaa-ajan-asunnolta näkyisi tuulivoimaloita, oli suhtautuminen enimmäkseen kielteistä. Erittäin myönteisesti suhtautui enää 21,53 % vastaajista, kun taas erittäin kielteisesti 46,92 % vastaajista. Kokonaisuudessaan myönteisesti suhtautui enää 34,28 % ja kielteisesti 58,43 % vastaajista (Kuva 13).

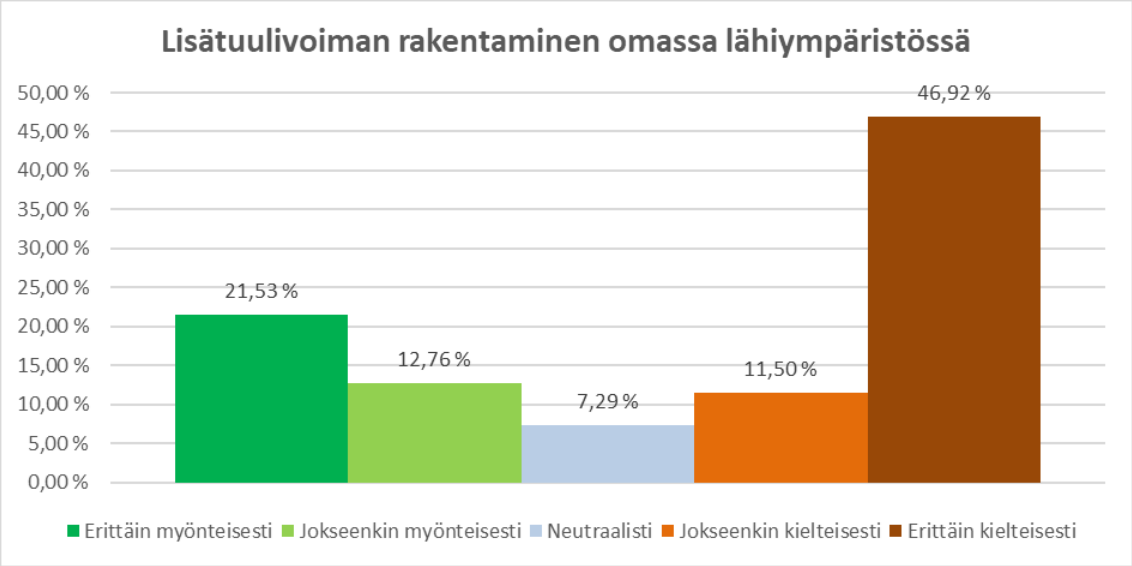

Kuva 13 Suhtautuminen lisätuulivoiman rakentamiseen siten, että asuinpaikalta tai vapaa-ajan asunnolta näkyisi tuulivoimaloita.

Kuntakohtaisesti tarkasteltuna myönteisimmin suhtautuivat vastaajat Iitistä, jotka ainoina olivat enemmän myönteisiä (53,45 %), kuin kielteisiä (37,93 %) lisätuulivoiman rakentamiselle omassa lähiympäristössä. Kielteisimmin suhtautuivat vastaajat Padasjoelta (71,63 %), Orimattilasta (71,43 %) ja Hartolasta (71,05 %) (Kuva 14).

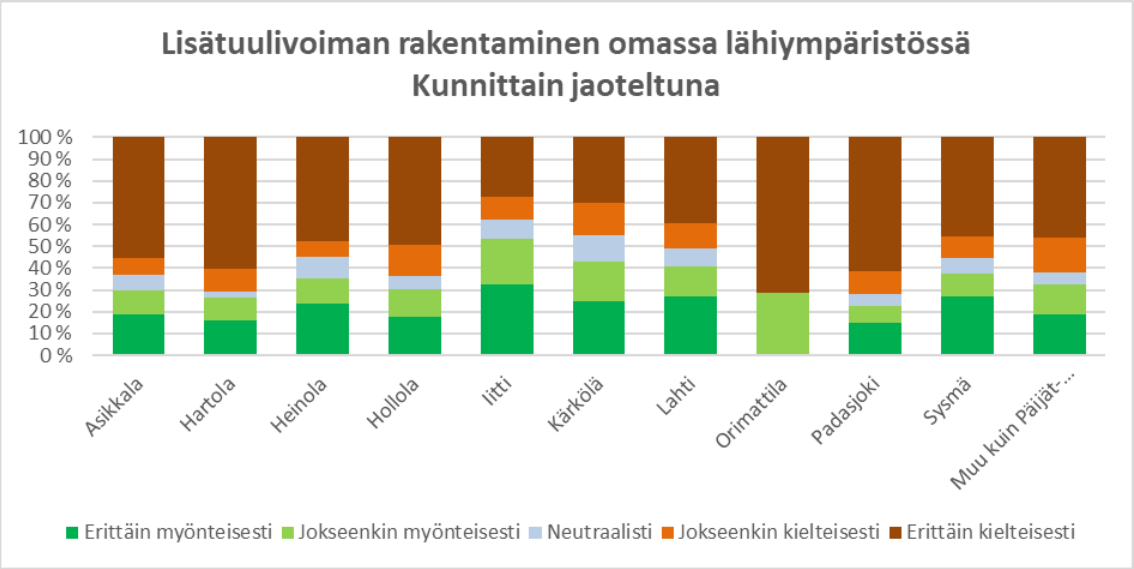

Kuva 14 Suhtautuminen lisätuulivoiman rakentamiseen siten, että asuinpaikalta tai vapaa-ajan asunnolta näkyisi tuulivoimaloita. Vastaukset jaoteltuna kunnittain.

3.3.3.5 Tuulivoimaloiden etäisyys asumisesta

Kysymyksessä tuulivoimaloiden etäisyydestä asumisesta kartoitettiin vastaajien mielipidettä vähimmäisetäisyydelle tuulivoimalan ja lähimmän vakituisen tai vapaa-ajan asunnon välillä. Molemmille, vakituiselle ja vapaa-ajan asunnolle, annettiin erikseen mielipide vähimmäisetäisyydestä. Kysymyksessä oli esimääritellyt raja-arvot etäisyyksille.

Vähimmäisetäisyydeksi vakituiseen asuntoon valittiin eniten vaihtoehtoa ”Yli 15 km” (33,14 %). Kuitenkin kokonaisuudessaan jokin alle 10 km etäisyysvaihtoehdoista nähtiin riittäväksi 55,47 % vastauksista (Kuva 15).

Vastaavasti kunnittain tarkasteltuna ”Yli 15 km” vaihtoehto valittiin pääsääntöisesti useimmin. Poikkeuksena tästä esiintyivät Iitti (27,59 %) ja Kärkölä (33,33 %), joissa vaihtoehto ”2–6 km” sai eniten kannatusta. Lisäksi Heinolassa vaihtoehdot ”6–10 km” ja ”Yli 15 km” saivat saman verran kannatusta (28,17 %) (Kuva 16).

Tarkasteltaessa vähimmäisetäisyyttä lähimpään vapaa-ajan asuntoon (Kuva 17 ja Kuva 18). Vastaukset olivat pääsääntöisesti samansuuntaisia.

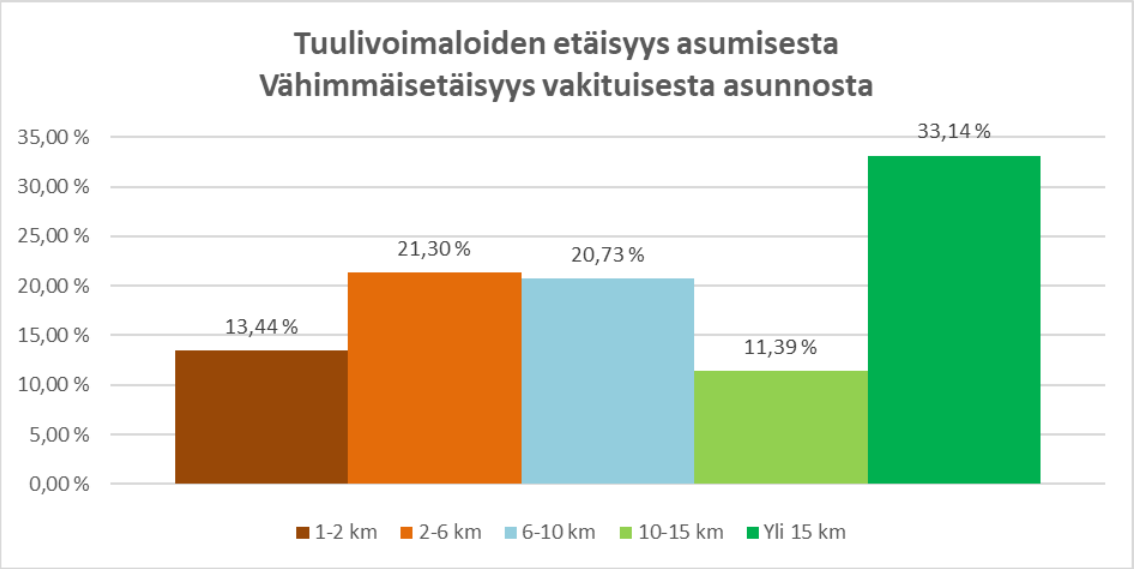

Kuva 15 Sopivin vähimmäisetäisyys tuulivoimalan ja lähimmän vakituisen asunnon välillä.

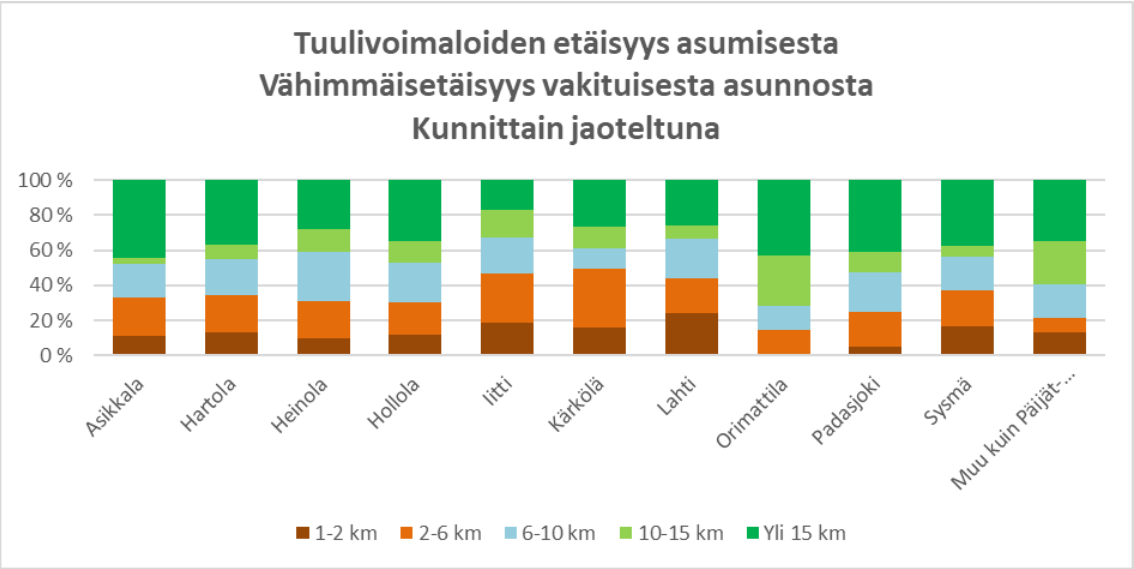

Kuva 16 Sopivin vähimmäisetäisyys tuulivoimalan ja lähimmän vakituisen asunnon välillä. Vastaukset jaoteltuna kunnittain.

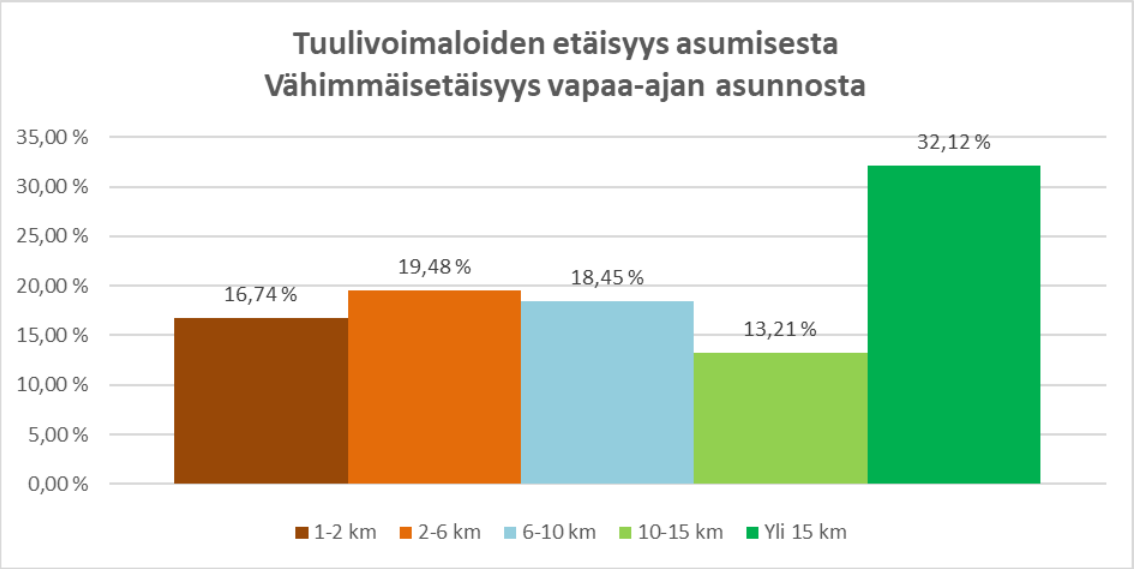

Kuva 17 Sopivin vähimmäisetäisyys tuulivoimalan ja lähimmän vapaa-ajan asunnon välillä.

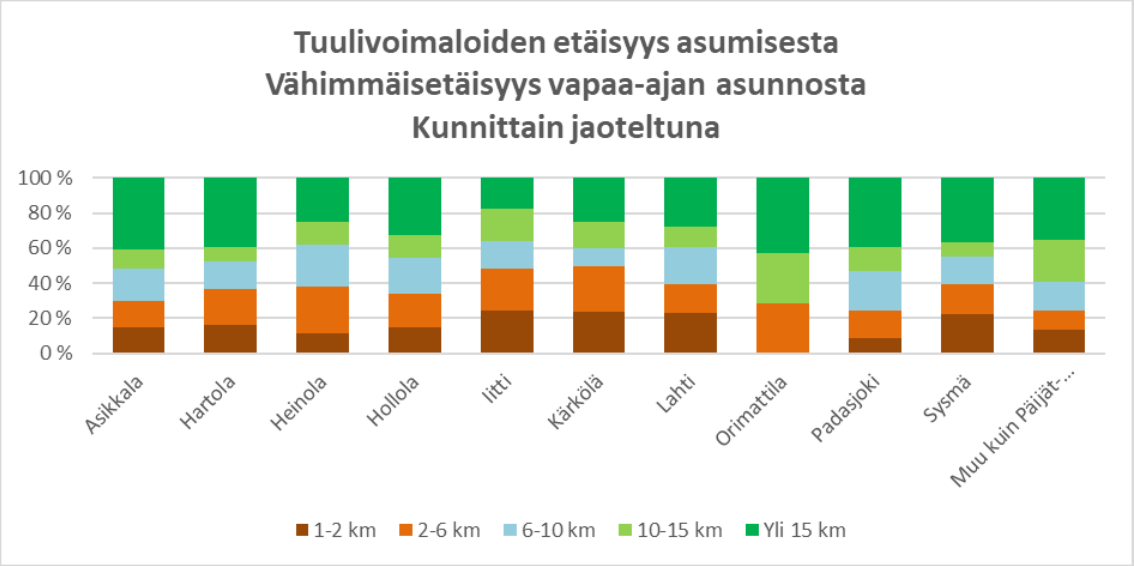

Kuva 18 Sopivin vähimmäisetäisyys tuulivoimalan ja lähimmän vapaa-ajan asunnon välillä. Vastaukset jaoteltuna kunnittain.

3.3.4 Tuulivoiman vaikutukset – osion vastaukset

Tuulivoiman vaikutukset – osiossa esitettiin väittämiä tuulivoiman vaikutuksista ja pyydettiin vastaajia valitsemaan vaihtoehdoista mielestään sopivin vaihtoehto. Osiossa kysyttiin taloudellisesta hyödystä, imagohyödystä, asumisviihtyvyydestä, maisemavaikutuksista, sekä ilmastovaikutuksista.

3.3.4.1 Taloudellinen hyöty

Taloudellisen hyödyn väittämässä kartoitettiin vastaajien mielipidettä onko tuulivoiman rakentamisesta taloudellista hyötyä sille kunnalle, jolle voimaloita rakennetaan. Yli puolet vastaajista (52,28 %) oli joko täysin samaa tai jokseenkin samaa mieltä väittämän kanssa (Kuva 19).

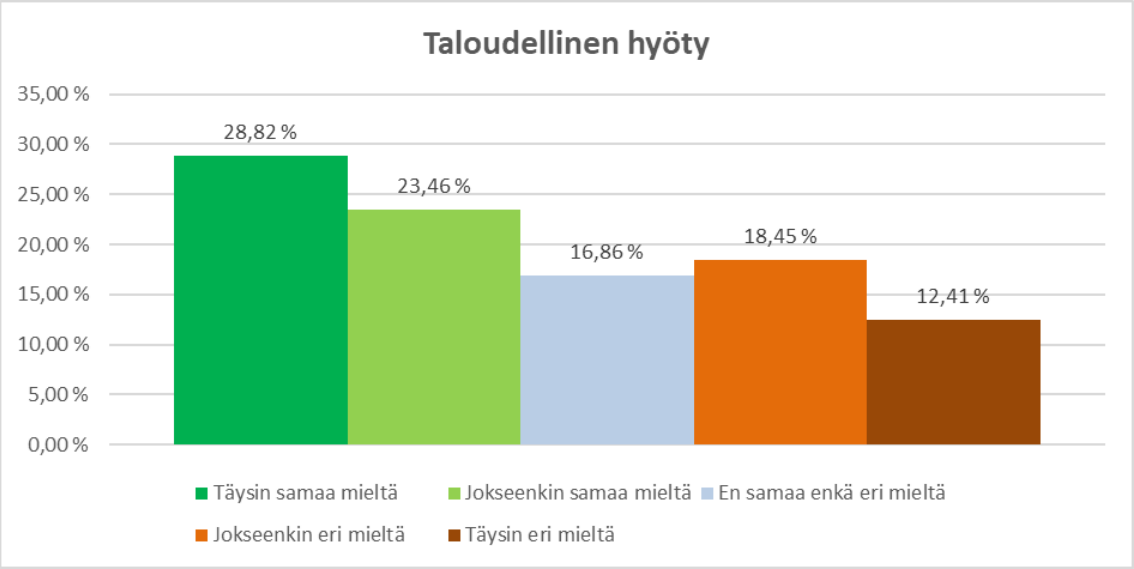

Kuva 19 Tuulivoiman rakentamisesta on taloudellista hyötyä sille kunnalle, jonka alueelle voimaloita rakennetaan – väittämän vastaukset.

Kuntakohtaisesti tarkasteltuna eniten samaa mieltä olivat vastaajat Iitistä (74,14 %) ja Lahdesta (61,63 %), kun taas eniten eri mieltä olivat vastaajat Orimattilasta (57,14 %) ja Padasjoelta (49,65 %) (Kuva 20).

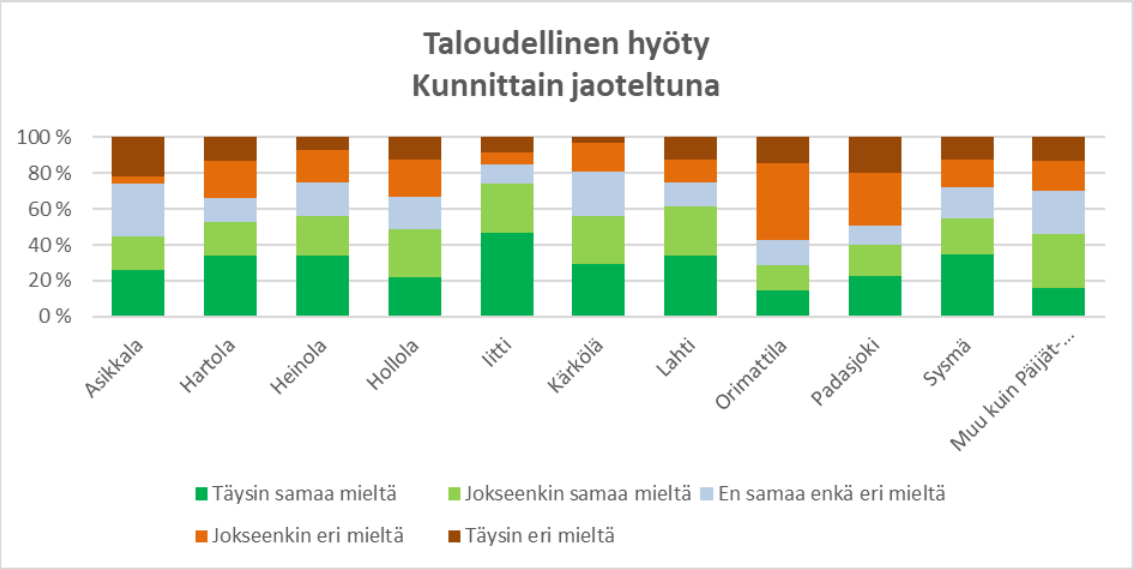

Kuva 20 Tuulivoiman rakentamisesta on taloudellista hyötyä sille kunnalle, jonka alueelle voimaloita rakennetaan – väittämän vastaukset kunnittain.

3.3.4.2 Imagohyöty

Imagohyödyn väittämässä kartoitettiin vastaajien mielipidettä onko tuulivoiman rakentamisesta imagohyötyä Päijät-Hämeelle ja sille kunnalle, jonka alueelle voimaloita rakennetaan. Eniten vastauksia sai vaihtoehto ”Täysin eri mieltä” (29,61 %). Kokonaisuudessaan täysin tai jokseenkin samaa mieltä oltiin 39,98 % vastauksissa ja täysin tai jokseenkin eri mieltä 44,65 % vastauksissa (Kuva 21).

Kuntakohtaisesti tarkasteltuna samassa väittämässä eniten samaa mieltä olivat vastaajat kunnista Iitti (60,34 %), Kärkölä (51,61 %) ja Lahti (50,00 %). Eniten eri mieltä olivat vastaajat kunnista Orimattila (85,71 %) ja Padasjoki (62,41 %) (Kuva 22).

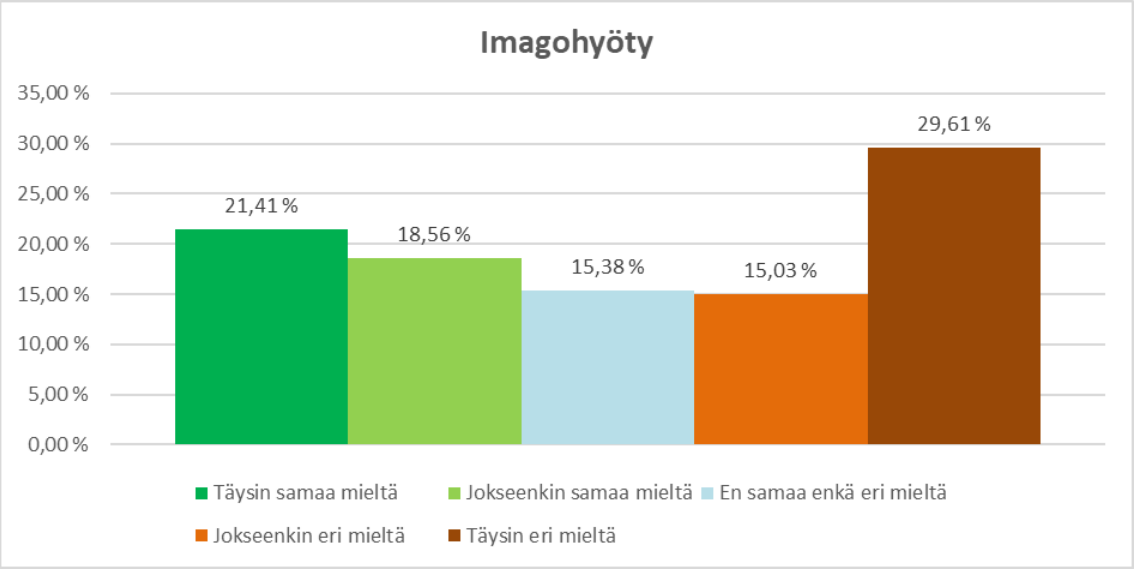

Kuva 21 Tuulivoiman rakentamisesta on imagohyötyä Päijät-Hämeelle ja sille kunnalle, jonka alueelle voimaloita rakennetaan – väittämän vastaukset.

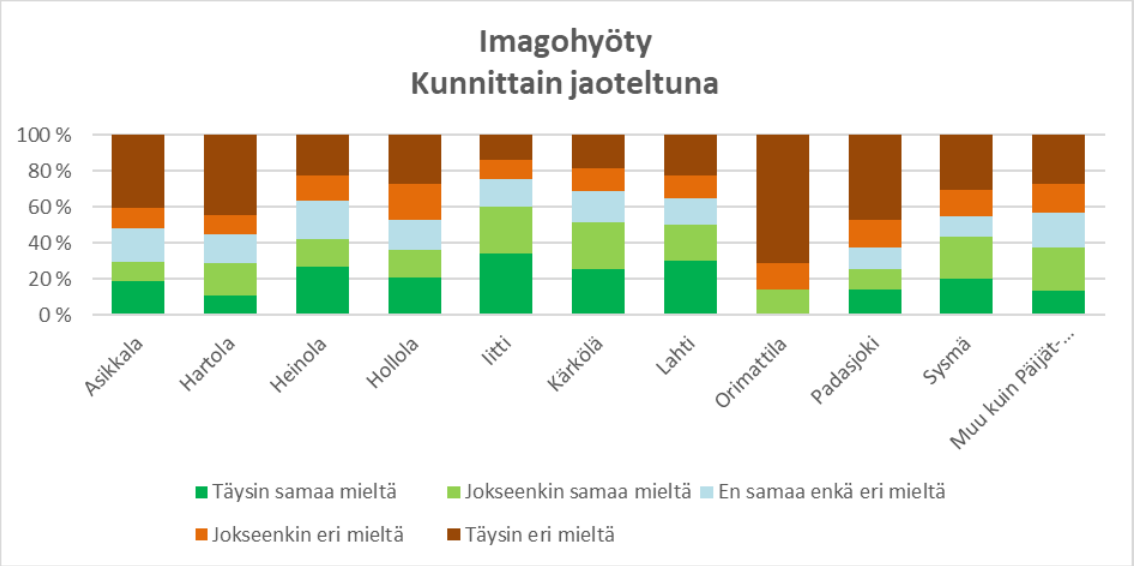

Kuva 22 Tuulivoiman rakentamisesta on imagohyötyä Päijät-Hämeelle ja sille kunnalle, jonka alueelle voimaloita rakennetaan – väittämän vastaukset kunnittain.

3.3.4.3 Asumisviihtyvyys

Asumisviihtyvyyden väittämässä kartoitettiin vastaajien mielipidettä millä tavalla tuulivoimalat vaikuttavat asumisviihtyvyyteen. Väittämä oli ”Tuulivoimalat eivät vaikuta lähialueiden asumisviihtyvyyteen”. Valtaosa vastaajista oli sitä mieltä oli täysin eri mieltä väittämän kanssa. Täysin tai jokseenkin eri mieltä oli yhteensä 62,98 % vastaajista (Kuva 23).

Kunnittain tarkasteltuna vastaajat olivat pääsääntöisesti selkeästi eri mieltä väittämän kanssa, lukuun ottamatta Iittiä, jossa täysin samaa tai jokseenkin samaa mieltä väittämän kanssa oli 44,83 % ja täysin tai jokseenkin eri mieltä 46,55 % vastaajista) (Kuva 24).

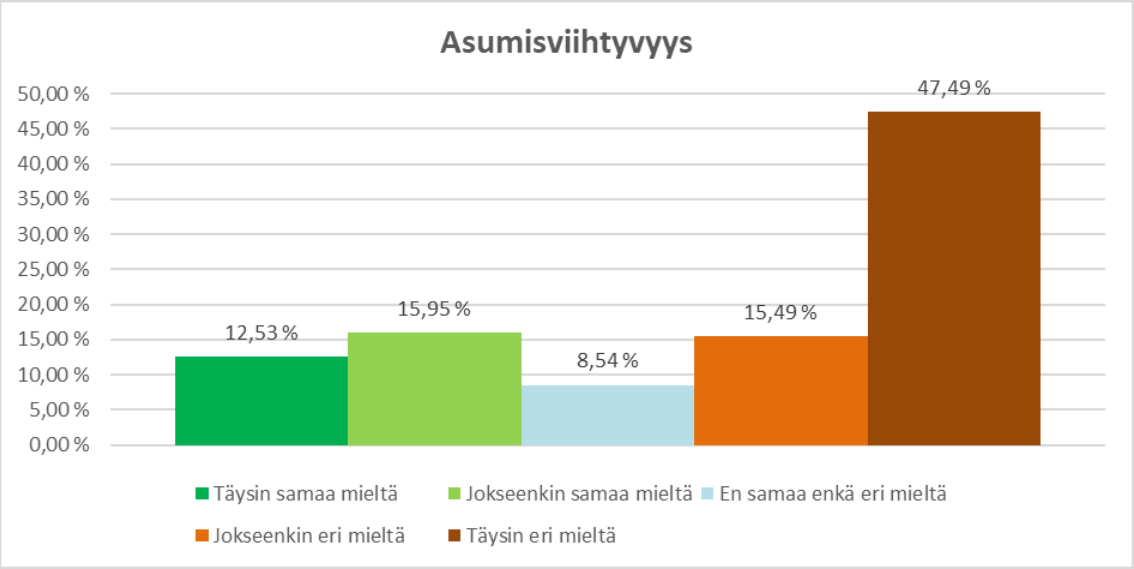

Kuva 23 Tuulivoimalat eivät vaikuta lähialueiden asumisviihtyvyyteen – väittämän vastaukset.

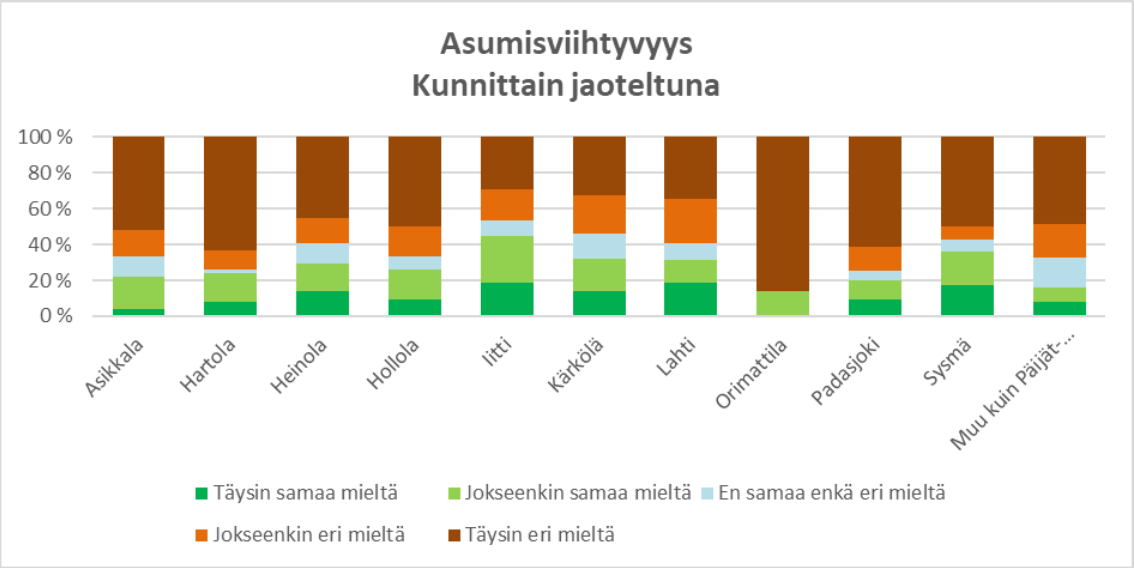

Kuva 24 Tuulivoimalat eivät vaikuta lähialueiden asumisviihtyvyyteen – väittämän vastaukset kunnittain.

3.3.4.4 Maisemavaikutukset

Maisemavaikutusten väittämässä kartoitettiin vastaajien mielipidettä millä tavalla tuulivoimalat vaikuttavat maisemaan. Väittämä kuului ”Tuulivoimalat eivät pilaa maisemaa”. Valtaosa vastaajista oli joko täysin tai jokseenkin eri mieltä väittämän kanssa (60,59 %) (Kuva 25).

Kuntakohtaisesti tarkasteltuna enemmistö oli pääsääntöisesti eri mieltä väittämän kanssa, lukuun ottamatta Iittiä, jossa täysin samaa tai jokseenkin samaa mieltä väittämän kanssa oli 50,00 % vastaajista ja täysin tai jokseenkin eri mieltä (46,55 %) vastaajista (Kuva 26).

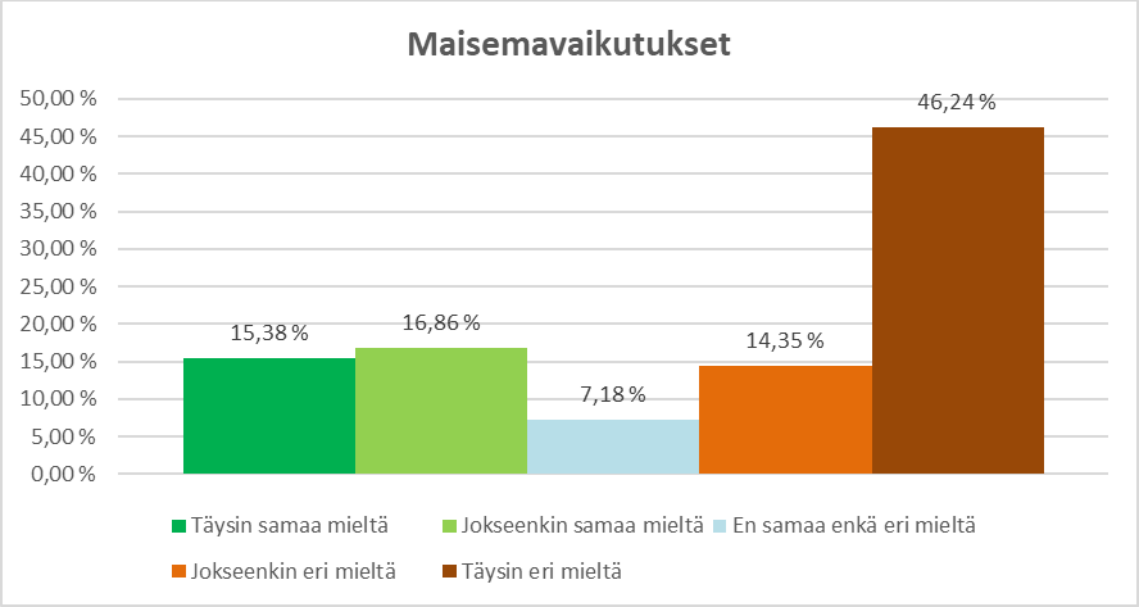

Kuva 25 Tuulivoimalat eivät pilaa maisemaa – väittämän vastaukset.

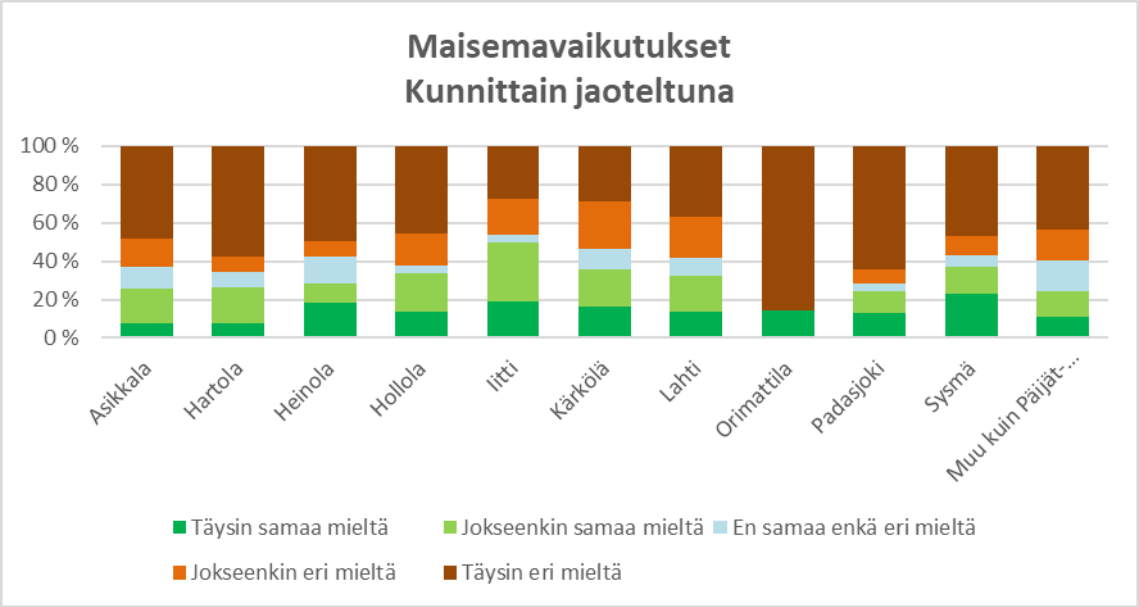

Kuva 26 Tuulivoimalat eivät pilaa maisemaa – väittämän vastaukset kunnittain.

3.3.4.5 Ilmastovaikutukset

Ilmastovaikutusten väittämässä kartoitettiin vastaajien mielipidettä onko tuulivoimaloilla positiivinen vaikutus taistelussa ilmastonmuutosta vastaan. Valtaosa vastaajista oli täysin tai jokseenkin samaa mieltä väittämän kanssa (60,36 %) (Kuva 27).

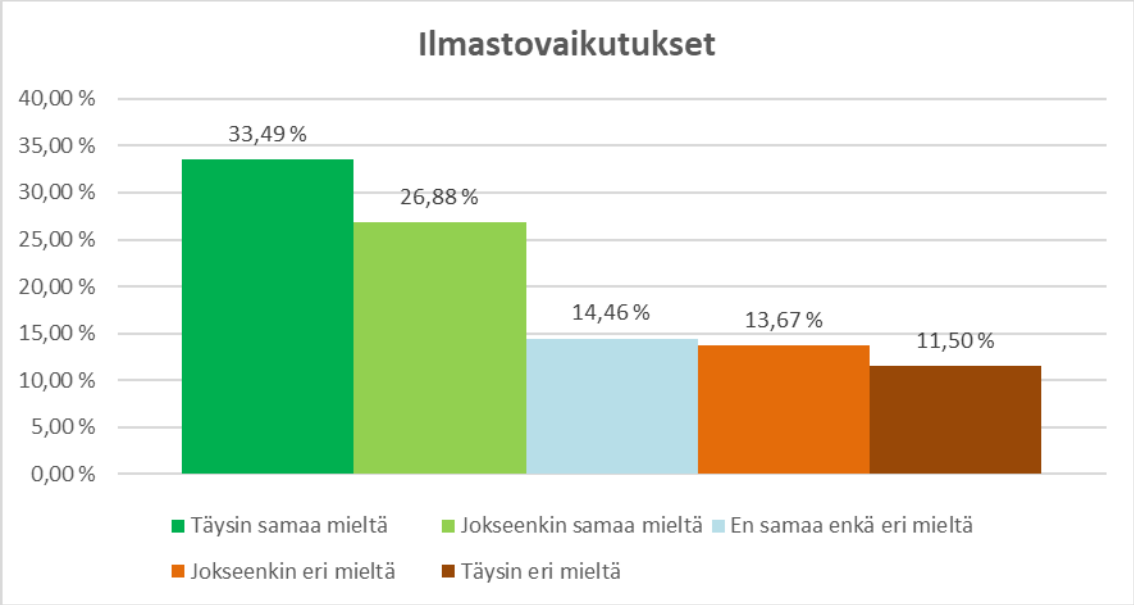

Kuva 27 Tuulivoimaloilla on positiivinen vaikutus taistelussa ilmastonmuutosta vastaan – väittämän vastaukset.

Kuntakohtaisesti tarkasteltuna eniten samaa mieltä väittämän kanssa (täysin tai jokseenkin samaa mieltä) olivat vastaajat Heinolasta (73,24 %), Iitistä (68,97 %) ja Lahdesta (68,60 %). Eniten eri mieltä (täysin tai jokseenkin eri mieltä) väittämän kanssa olivat vastaajat Orimattilasta (71,43 %) ja Asikkalasta (40,74 %).

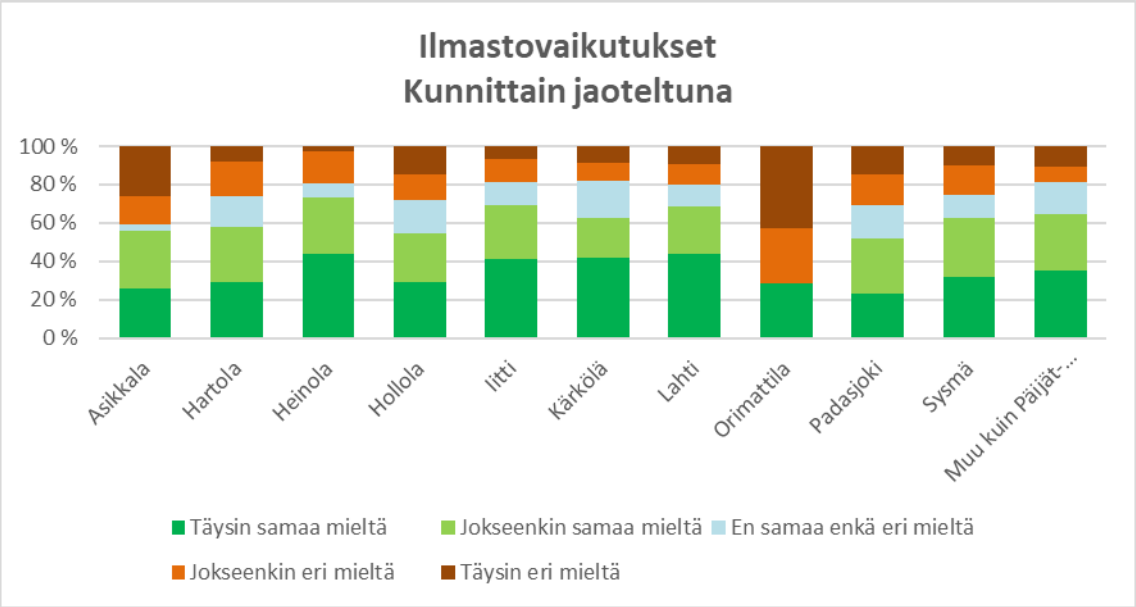

Kuva 28 Tuulivoimaloilla on positiivinen vaikutus taistelussa ilmastonmuutosta vastaan – väittämän vastaukset kunnittain.

3.3.5 Tuulivoiman rakentaminen Päijät-Hämeen alueella – osion vastaukset

Osiossa annettiin mahdollisuus antaa mielipide uusista potentiaalisista tuulivoimatuotantoon soveltuvaksi tunnistetuista alueista Päijät-Hämeen alueella. Alueet esitettiin sekä karttakuvassa (Kuva 1), että interaktiivisella kartalla. Alueita oli yhteensä 35 kappaletta ja oli numeroitu kartalle. Valittavina oli alueet 1–36, lukuun ottamatta aluetta 30, jota ei ole.

Vastaajia pyydettiin antamaan kommentti vähintään yhdestä merkittävimmäksi kokemastaan alueesta, mutta enintään kolmesta merkittävimmästä alueesta. Tässä raportissa käsitellään pääsääntöisesti kaikkia vastauksia kokonaisuutena riippumatta siitä, missä järjestyksessä vastaajat esittivät mahdolliset useiden alueiden vastaukset.

Aluekohtaisia vastauksia annettiin kaiken kaikkiaan 1264 kappaletta, joista 878 oli esitetty ensimmäisenä, eli merkittävimpänä (pakollinen), toiseksi merkittävimpänä 268 kappaletta vastauksia (vapaaehtoinen), ja kolmanneksi merkittävimpänä 118 kappaletta vastauksia (vapaaehtoinen). 118 vastaajaa kaikista 878 vastaajasta halusi siis antaa mielipiteensä kolmesta eri alueesta.

Jos tarkastellaan pelkästään pakollisia vastauksia, eli ns. merkittävintä aluetta, niin eniten vastauksia annettiin alueelle 12 (79 kpl), alueelle 29 (78 kpl) ja alueelle 2 (63 kpl).

3.3.5.1 Vastausmäärät alueittain

Kaikista alueista annettiin mielipiteitä. Eniten vastausmääriä kaikkiaan annettiin potentiaalisille alueille 12 (93 kpl), 29 (92 kpl) ja 6 (90 kpl) (Kuva 29 ja Kuva 30). Vähiten mielipiteitä annettiin alueista 27 (9 kpl) ja alueista 23 sekä 24 (11 kpl / alue).

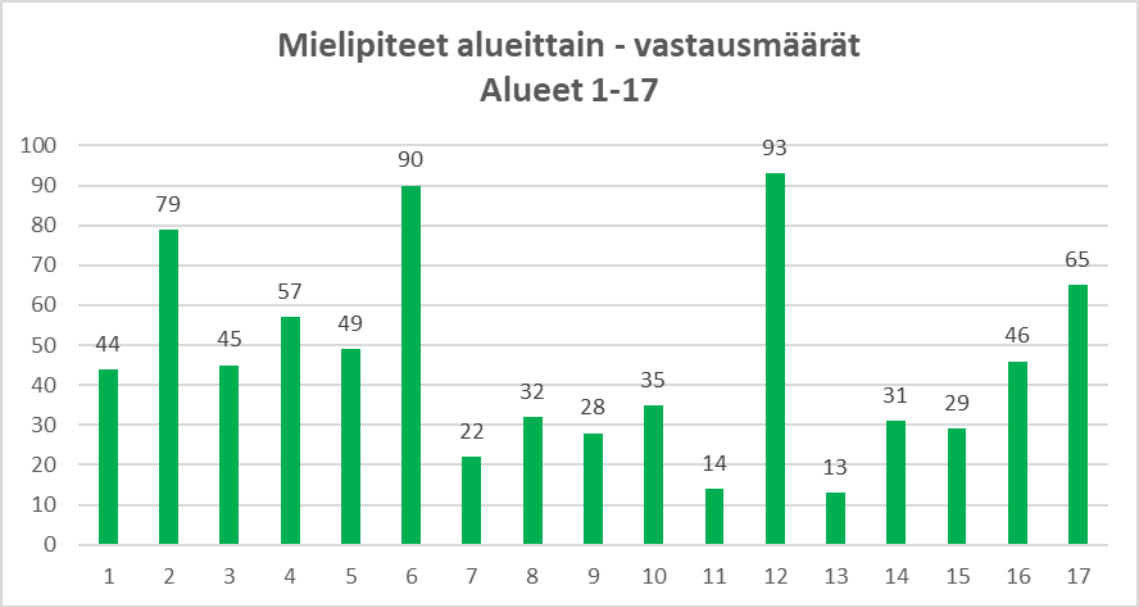

Kuva 29 Annettujen mielipiteiden määrä / potentiaalinen alue – alueet 1–17

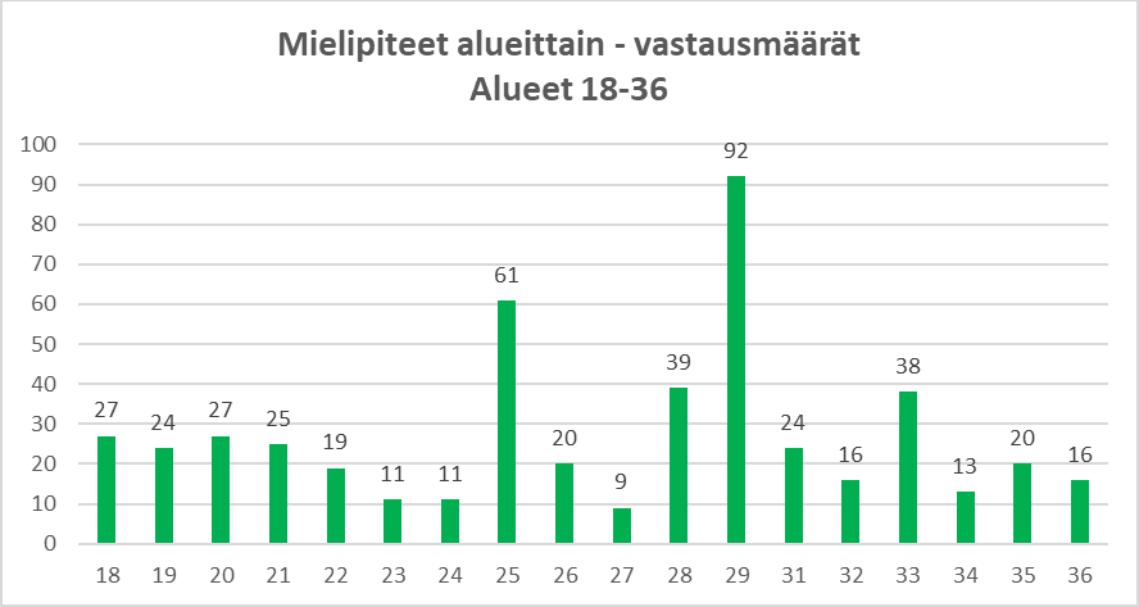

Kuva 30 Annettujen mielipiteiden määrä / potentiaalinen alue – alueet 18–36

3.3.5.2 Mielipiteet tuulivoiman rakentamisesta alueittain

Kyselyssä annettiin mahdollisuus kommentoida tulisiko valitulle alueelle rakentaa tuulivoimaa vai ei. Kokonaisuudessaan 65,03 % vastauksista esitti, että kommentoitavalle alueelle ei tulisi rakentaa tuulivoimaa ja 34,97 % koki, että valitulle alueelle tulisi rakentaa tuulivoimaa.

Alueittain tarkasteltuna valtaosalle alueista enemmistö aluetta kommentoineista ei halunnut tuulivoimaa (Kuva 31 ja Kuva 32). Kuitenkin kahdeksan alueen kohdalla enemmistö alueesta vastauksen antaneista oli rakentamisen kannalla. Alueet olivat 2 (51,90 %), 15 (58,62 %), 19 (54,17 %), 20 (70,37 %), 22 (52,63 %), 24 (54,55 %), 32 (56,25 %) ja 34 (76,92 %).

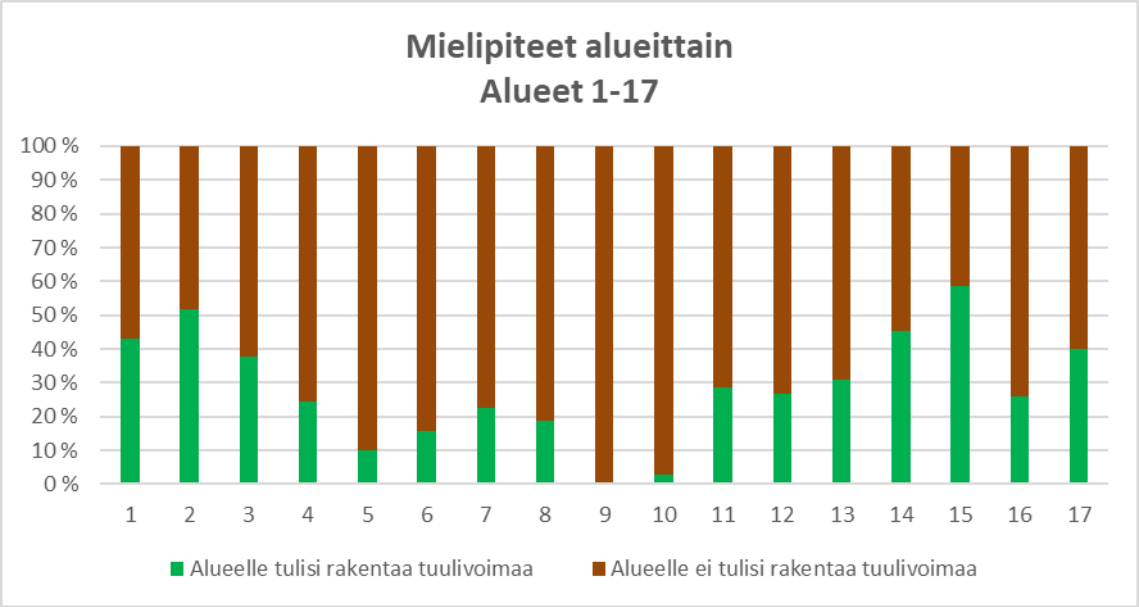

Kuva 31 Tuulivoiman rakentamista koskevan kysymyksen tulosten jakautuminen alueittain, alueet 1–17

Tuulivoiman rakentamista vastustettiin muutamilla alueilla huomattavan paljon. Seitsemällä alueella tuulivoiman rakentamiseen suhtauduttiin kielteisesti yli ¾ osassa aluekohtaisista vastauksista. Alueet olivat 4 (75,44 %), 5 (89,80 %), 6 (84,44 %), 7 (77,27 %), 8 (81,25 %), 9 (100 %) ja 10 (97,14 %).

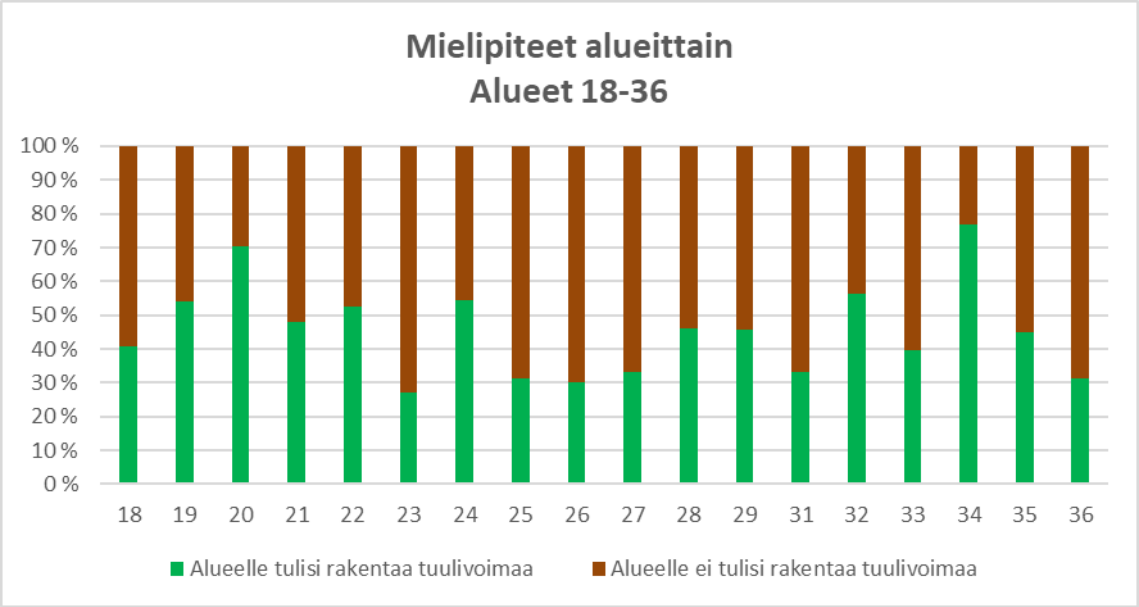

Kuva 32 Tuulivoiman rakentamista koskevan kysymyksen tulosten jakautuminen alueittain, alueet 18–36

3.3.5.3 Mielipiteet miksi valitulle alueelle ei tulisi rakentaa tuulivoimaa

Mikäli aluekohtaisesti vastattiin ”Alueelle ei tulisi rakentaa tuulivoimaa”, annettiin vastaajalle mahdollisuus kertoa monivalintana miksi alueelle ei tulisi rakentaa tuulivoimaa vastaajan mielestä. Vastaajille annettiin myös mahdollisuus antaa vapaamuotoinen muu syy. Eniten vastauksissa oltiin sitä mieltä, että tuulivoimalat vaikuttaisivat lähialueiden asukkaiden viihtyvyyteen ja hyvinvointiin, tuulivoimalat vaikuttaisivat liikaa alueen luontoon ja maisemaan (Taulukko 6).

Taulukko 6 Miksi valitsemallenne Alueelle ei tulisi rakentaa tuulivoimaalivoimaa? – kysymyksen monivalinnan vastausmäärät kokonaisuudessa

Valintavaihtoehto	kpl
Vaikuttaisi heikentävästi lähialueiden asukkaiden viihtyisyyteen ja hyvinvointiin	723
Vaikuttaisi liikaa maisemaan	634
Vaikuttaisi liikaa alueen luontoon	650
Vaikuttaisi elinkeinoelämään heikentävästi	258
Vaikuttaisi alueen harrastusmahdollisuuksiin	279
Aiheuttaisi haittaa voimaloiden lentoestovalojen vuoksi	271
Muu syy	134

Myy syy – vaihtoehdon avoimessa vastausvaihtoehdossa tuotiin esille osin jo määriteltyihin kategorioihin sopivia syitä, mutta vastaajan sanoin esitettynä tai tarkennettuna johonkin tiettyyn asiaan. Kohdassa esitettiin esimerkiksi, että tuulivoimalat vaikuttaisivat muuttolintuihin tai muuhun eläimistöön. Useat muut huomiot liittyivät kiinteistöjen tai tonttien arvon tai lähialueiden houkuttelevuuden heikkenemiseen. Lisäksi vastauksissa nostettiin esiin mahdolliset melun tai infraäänien sekä välkkeen aiheuttamat haitat. Myös tuulivoimaloita varten tarvittavan infran, kuten siirtolinjojen rakentamisen vaikutukset ympäristöön, liittyvät huolet nostettiin esiin.

Vastauksissa viitattiin myös tuulivoimaloiden osien kierrätyksen vaikeuteen liittyviin seikkoihin. Lisäksi kommentoitiin joidenkin alueiden osalta pohjavesi- tai Natura 2000 alueiden läheisyyttä, sekä vaikutuksia kulttuurimaisemaan. Joissakin vastauksissa kommentointiin myös, että esitetyt potentiaaliset alueet ovat liian lähellä asutusta tai asutusta on alueen sisällä.

3.3.5.4 Vapaamuotoiset mielipiteet alueista

Riippumatta siitä oliko vastaaja tuulivoiman kannalla tai ei, jokaiseen kommentoitavaan alueeseen voitiin antaa myös vapaamuotoinen kommentti.

Niiden vastaajien vapaissa kommenteissa, joiden mielestä valituille alueille tulisi rakentaa tuulivoimaa, toistui pääsääntöisesti muutamia eri teemoja. Olemassa oleva infra, kuten siirtolinjat, kommentoitavan alueen läheisyydessä nähtiin positiivisena asiana. Lisäksi tuulivoimaloista nähtiin olevan taloudellista hyötyä, mutta myös imagohyötyä.

Joissakin kommenteissa tuulivoiman rakentaminen nähtiin mahdollisuutena tuottaa kestävästi sähköä tai vähentää riippuvuutta ulkomaisesta sähköntuotannosta. Vastauksissa nousi myös esiin, ettei tuulivoiman rakentamista omalle lähialueelle pidetty erityisen huolestuttavana asiana, joissakin vastauksissa jopa odotettiin tuulivoimaloita omalle lähialueelle tai maisemavaikutusta ei pidetty merkittävänä asiana.

Kommenteissa korostui myös, että vaikka tuulivoiman rakentamista kannatettiin, toivottiin perusteellisia selvityksiä vaikutuksista ja riittäviä etäisyyksiä lähimpään asutukseen. Lisäksi mahdollisesta tuulivoimaloita tukevan infran rakentamisesta toivottiin oikeudenmukaista käsittelyä.

Niiden vastaajien vapaissa kommenteissa, joiden mielestä valituille alueille ei tulisi rakentaa tuulivoimaa, sanallistettiin hyvin pitkälti samoja teemoja, joihin otettiin kantaa edeltävässä monivalintakohdassa kyselyä. Erityisesti vastaajia huolestutti asutuksen läheisyys ja mahdolliset asumisviihtyvyyteen ja hyvinvointiin liittyvät asiat. Näihin liittyivät muun muassa melu-, välke- ja visuaaliset haitat.

Tuulivoiman rakentamisen vaikutukset kiinteistöjen hintoihin ja alueiden houkuttelevuuteen nousi myös useasti esiin. Lisäksi koettiin, että tuulivoimapuistojen rakentaminen ei vastaa mielikuvaa, jota joissakin kunnissa on vaalittu markkinoimalla luontoarvoja asukkaille tai potentiaalisille asukkaille.

Myös ympäristö- ja luontovaikutuksia pidettiin merkittävinä ja joissakin vastauksissa listattiin alueilla tai niiden läheisyydessä tavattuja suojeltuja eläinlajeja. Tuulivoiman mahdollisesti tuomat rajoitteet elinkeino-, harrastus- ja virkistyskäyttöön nousivat esiin. Samoin tuulivoimaloita tukevan infran rakentaminen nousi esiin, kuin myös tuulivoimaloiden osien kierrättäminen tai sen hankaluus.

Joissakin vastauksissa annettiin ymmärtää, että karttakuvassa esitetyt alueet olivat oletettu jo kaavoitetuiksi tuulivoimaa varten. Useissa vastauksissa kerrottiin oman asuinpaikan tai vapaa-ajan asunnon olevan joko alueen sisällä tai sen lähistöllä. Useita eri kohteita mainittiin nimeltä. Vastauksissa esitettiin, että tuulivoimaloilla olisi negatiivisia vaikutuksia asutuksen, luonto- tai maisema-arvojen osalta. Nimeltä mainittuja kohteita olivat muun muassa Päijänne yleensä, Taurus-Evon alue, Tohtaanjärvi, Nastolan asutus, Purnu, Kaitue, Iso-Kalliojärvi, Padasjoen Myllyjärven alue, Tornimäki, Huukinvuori, Rekolanvuori, Vuorenkylä, Iso-Särsjärvi, Kailajärvi, Iso-Pallittajärvi, Vesijärvi, Hakamäki, Virmaila, Konnivesi, Sairakkalanjärvi, Raivioskorpi, Kutajärvi, Tornimäki, Vesijakojärvi, Tehinselkä, ja Auttoinen.

3.3.6 Palaute kyselystä – osion vastaukset

Viimeisenä osiona kyselyssä pyydettiin palautetta kyselystä. Palautteenannossa oli kaksi pakollista kohtaa ja yksi vapaamuotoisen palautteen mahdollistanut kohta. Pakollisissa kohdissa kysyttiin viisiportaisella asteikolla esitettiinkö kyselyssä vastaajan mielestä olennaisia kysymyksiä ja oliko kyselyyn helppo vastata. Keskiarvot vastauksille olivat:

- Kyselyssä esitettiin olennaisia kysymyksiä 3,9 / 5
- Kyselyyn oli helppo vastata 4,3 / 5

Vapaamuotoisen palautteen mahdollistavaan kysymykseen annettiin vastaus 219 kertaa 878 kokonaisvastausmäärästä. Osassa palautteista jatkettiin tuulivoiman kommentointia yleisellä tasolla. Kyselyä koskevissa kommenteissa kyselyä pidettiin pääsääntöisesti hyvänä, asianmukaisena ja toivottavana. Vastauksissa toivottiin kuitenkin laajempaa tiedotusta kyselystä.

Vastauksissa annettiin myös parannusehdotuksia ja kritiikkiä joistakin kohdista sekä lisätoiveita vastausvaihtoehtoihin. Muun muassa tuulivoiman rakentamista yleisesti valtakunnallisella tasolla kartoittavaan kysymykseen toivottiin vaihtoehtoa, jossa olisi pystynyt esittämään, että tuulivoimaloita on nykyisellään liikaa.

Eniten kritiikkiä kyselyssä sai kyselyssä käytetty interaktiivinen kartta. Joissakin vastauksissa kommentoitiin, ettei karttaa pystynyt lähentämään ja loitontamaan odotetulla tavalla, tai aluerajaukset eivät näkyneet odotetusti. Erityisesti kritisoitiin, ettei interaktiivisella pohjakartalla näkyneet kaikkien kiinteistöjen rakennukset, josta otettiin myös suoraan yhteyttä Päijät-Hämeen liittoon.

Interaktiivista karttaa testattiin kyselyn laatijan toimesta muutamalla eri päätelaitteella ja verkkoselaimella ennen kyselyn julkaisua, jolloin ei sen toiminnassa huomattu ongelmia. On kuitenkin mahdollista, että joillakin päätelaitteilla ja selaimilla kartta ei toimi odotetulla tavalla. Toisaalta interaktiivisen kartan käytön ohjeistaminen olisi voinut olla parempi, jolloin ainakin osa ongelmatilanteista olisi vältetty.

Kiinteistöjen rakennusten osittaiseen puuttumiseen oli syynä kyselyyn valikoitunut taustakartta, joka perustuu osin joukkoistetun OpenStreetMap-palvelun karttoihin. Harmillisesti tästä karttapohjasta puuttui joitakin juuri tässä kyselyssä esitetyille alueille tai niiden läheisyyteen sijoittuvia rakennuksia.

4 Yhteenveto

4.1 Yhteenveto kuntatyöpajoista

Päijät-Hämeen liiton tuulivoimaselvitykseen liittyviä kuntatyöpajoja pidetiin 7.6-14.9.2022 välisenä aikana. Kuntatyöpajoja järjestettiin Asikkalan, Hartolan, Heinolan, Hollolan, Iitin, Kärkölän, Lahden, Orimattilan, Padasjoen ja Sysmän kunnissa. Kuntatyöpajoissa esiteltiin tuulivoimaselvitystä ja sen menetelmiä. Työpajoissa esiteltiin ja käsiteltiin kunkin kunnan alueelle esitettyjä potentiaaliseksi havaittuja tuulivoima-alueita.

Työpajoissa annettiin osallistujille mahdollisuus tuoda esiin omia näkemyksiä ja mielikuvia tuulivoimanhankkeista. Työpajoihin kuului työ kiteyttävä SWOT-nelikenttäanalyysi, jossa kerättiin mielipiteitä ja näkemyksiä tuulivoiman vahvuuksista, heikkouksista, mahdollisuuksista ja uhista. Lisäksi kerättiin kunnan alueelle osoitetuista potentiaalisista tuulivoima-alueista aluekohtaisia mielipiteitä ja näkemyksiä.

SWOT-analyysissä tuulivoiman vahvuudet ja mahdollisuudet koettiin tyypillisesti samantyyppisiksi. Keskusteluissa nousi esiin useasti talousvaikutukset, kuten vuokratulot ja kiinteistöverotulot. Toisaalta huoltovarmuus ja sähköntuotannon ekologisuus nousi usein esille.

Vastaavasti heikkoudet ja uhat koettiin tyypillisesti samantyyppisiksi. Tuulivoiman vaikutukset asumiseen ja hyvinvointiin, kuten esimerkiksi melu-, maisema- ja välkevaikutukset, nousi usein esille keskusteluissa. Samoin tuulivoiman vaikutukset lähialueiden elinkeinoyrittäjiin, vetovoimaan ja kiinteistöjen arvoon herätti usein keskustelua. Myös tuulivoimaloiden kierrätys nousi useasti esiin, kuin myös vaikutukset eläimistöön, hiilinieluihin ja luonnon monimuotoisuuteen. Toisaalta tuulivoimaloiden rakentaminen koettiin yhdenvertaisuutta heikentävänä, koska tuulivoimaloista saatavat hyödyt kohdentuvat vain joillekin, mutta haittojen koettiin kohdentuvan esimerkiksi lähialueiden asukkaille tai maanomistajille laajemmin.

Tuulivoiman vaikutusta alueelliseen imagoon pidettiin vahvuutena ja mahdollisuutena, mutta myös haittana ja uhkana.

Kuntatyöpajoissa annettiin myös potentiaalisista alueista aluekohtaisia mielipiteitä ja näkemyksiä. Näkemyksissä nostettiin esiin usein alueiden tai niiden lähialueiden erityispiirteitä. Useiden alueiden kohdalla kommentoitiin asumisen tai vapaa-ajan asumisen läheisyyttä, tai mahdollisia maisemavaikutuksia erityisissä kohteissa. Myös läheiset luonnonsuojelu-, virkistys-, retkeily- ja metsästysalueet nousivat usein esiin. Toisaalta useissa kommentoitiin alueiden erityisiä luontoarvoja tai eläimistöä, sekä vaikutuksia paikalliseen elinkeinoelämään.

4.2 Yhteenveto internetkyselystä

Tuulivoimaselvitykseen liittyvä internetkysely oli avoinna 29.8.2022-19.9.2022. Kyselyyn saatiin kokonaisuudessaan 878 vastausta. Kyselyssä kartoitettiin vastaajien mielipiteitä tuulivoimasta yleisesti ja 35 lisätuulivoiman rakentamiseen potentiaaliseksi tunnistetusta alueesta.

Enemmistö kyselyn vastaajista oli yli 40-vuotiaita. Vastauksia annettiin eniten Hollolan alueelta (194 kpl / 22,10 %) ja toiseksi eniten Padasjoen alueelta (141 kpl / 16,06 %). Vähiten vastauksia annettiin Orimattilan alueelta (7 kpl / 0,8 %). Vastaajista valtaosa (71,07 %) oli vakituisia asukkaita.

Vastaajat suhtautuivat lisätuulivoiman rakentamiseen yleisesti valtakunnallisella tasolla pääsääntöisesti myönteisesti. Myös Päijät-Hämeen alueelle mahdollisesti rakennettavaan suhtauduttiin enemmän myönteisesti (48,75 %), kuin kielteisesti (39,75 %). Kuitenkin tuulivoiman rakentamiseen oman asuinkunnan tai sen kunnan alueelle, jossa on vapaa-ajan asunto, rakentamiseen suhtauduttiin jo enemmän kielteisesti (47,04 %) kuin myönteisesti (42,94 %). Huomattavan kielteisesti suhtauduttiin tuulivoiman rakentamiseen omassa lähiympäristössä (58,43 %), kun myönteisesti suhtautui enää (34, 28 %).

Tuulivoimaloiden vähimmäisetäisyytenä joko vakituisesta tai vapaa-ajan asunnosta pidettiin yli 15 km etäisyyttä, jos tarkasteltiin yksittäistä vastausvaihtoehtoa. Kuitenkin alle 10 km etäisyysvaihtoehdot saivat yli 54 % kannatuksen molemmissa tapauksissa.

Enemmistö (52,28 %) piti tuulivoimaloita taloudellisesti hyödyllisenä alueellisesti. Tuulivoimaloiden imagohyödystä oltiin enemmän eri mieltä (44,65 %), kuin samaa mieltä (39,98 %). Valtaosa vastaajista (62,98 %) oli sitä mieltä, että tuulivoima vaikuttaa lähialueiden asumisviihtyvyyteen. Lähes vastaavaa tulos saatiin maisemavaikutuksia kartoittaneesta kysymyksestä, jossa valtaosa (60,59 %) oli sitä mieltä, että tuulivoimalat vaikuttavat heikentävästi maisemaan. Ilmastovaikutusten osalta valtaosa oli sitä mieltä, että tuulivoimaloilla on positiivinen vaikutus taistelussa ilmastonmuutosta vastaan (60,36 %).

Esitetyistä potentiaalisista tuulivoiman rakentamiseen soveltuvista alueista kerättiin yhteensä 1264 kappaletta aluekohtaisia vastauksia. Kaikista alueista annettiin mielipiteitä. Eniten vastausmääriä kaikkiaan annettiin potentiaalisille alueille 12 (93 kpl), 29 (92 kpl) ja 6 (90 kpl). Vähiten mielipiteitä annettiin alueista 27 (9 kpl) ja alueista 23 sekä 24 (11 kpl / alue).

Kokonaisuudessaan 65,03 % vastauksista esitti, että kommentoitavalle alueelle ei tulisi rakentaa tuulivoimaa ja 34,97 % koki, että valitulle alueelle tulisi rakentaa tuulivoimaa. Alueittain tarkasteltuna valtaosalle alueista enemmistö aluetta kommentoineista ei halunnut tuulivoimaa Kuitenkin kahdeksan alueen kohdalla enemmistö alueesta vastauksen antaneista oli rakentamisen kannalla. Alueet olivat 2 (51,90 %), 15 (58,62 %), 19 (54,17 %), 20 (70,37 %), 22 (52,63 %), 24 (54,55 %), 32 (56,25 %) ja 34 (76,92 %).

Niiden vastausten osalta, joissa esitettiin, ettei valitulle alueelle tulisi rakentaa tuulivoimaa, kysyttiin vielä erikseen syytä monivalintakysymyksellä. Eniten vastauksissa oltiin sitä mieltä, että tuulivoimalat vaikuttaisivat lähialueiden asukkaiden viihtyvyyteen ja hyvinvointiin, tuulivoimalat vaikuttaisivat liikaa alueen luontoon ja maisemaan.

Alueista oli myös mahdollista antaa vapaamuotoista palautetta. Vapaamuotoisen palautteen yhteenveto on esitetty kohdassa 3.3.5.4.